

ja Boijen onnistui kuitenkin vielä saada kuningas suostumaan jyrkempiinkin toimenpiteisiin niskoittelevia pikkukaupunkien porvareita vastaan. Täten saivat he viedyksi läpi tahtonsa Helsingin perustamisesta ja vastasivat sen rakennuttamistavasta. Kaupungin perustamisessa noudatettiin muotoja, joita nykyaika ei pidä oikeana. Tänään me kuitenkin iloitsemme siitä, että elämällä on omat lakinsa, joita jyrkätään määräykset eivät pysy järkyttämään ja me näemme niiden kaupunkien, jotka oli määrätty hävitettäväksi, edelleen elävän ja kukoistavan. Meidän tulee kuitenkin arvostelusta pidättäytyä, sillä kaupungin perustajia elähdytti syvä vakaumus isänmaamme parhaasta. Me näemme tänään menneiden sukupolvien uurastuksen kaupunkimme hyväksi ja mieleemme täyttyy kiitoksella kaikesta siitä, mitä he ovat meidän hyväksemme tehneet. Heidän sammumaton kotipaikkarakkautensa on meille esimerkiksi kelpaava ja velvoittavana se vaatii meitä edelleen rakentamaan tätä kaupunkiamme. Meidän on vastattava tuleville sukupolville siitä, että me nykyaikaisen käsityskannan mukaisesti teemme kaiken, mihin nykypäivien suuret mahdollisuudet tarjoavat tilaisuuden olojen kehittämiseksi kaupungissamme. Rakentakoon nykyinen sukupolvi tätä kaupunkiaan samalla uhrautuvalla ja samalla tulevaisuudenuskon täyttämällä mielellä kuin meidän isämme ja esi-isämme aikoinaan ovat tehvänsä täyttäneet.»

Edelleen pidettiin juhlakokouksessa esitelmä kaupungin sosiaalisten olojen kehityksestä ¹⁾ ja kaupungin historiasta ²⁾. Tervehdyksiä kaupungille sen 400-vuotisjuhlan johdosta esittivät ³⁾ sisäasiainministeri Riikonen, maaherra Meltti, herra Jasnov Moskovon kaupungin puolesta, pormestari Cooper-Green Amerikan kaupunkien puolesta, Kööpenhaminan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Hellberg Kööpenhaminan kaupungin puolesta, varapuheenjohtaja, kenraali Gross Pariisin kaupungin puolesta, puheenjohtaja Asbjörsson Reykjavikin kaupungin puolesta, puheenjohtaja Stokke Oslon kaupungin puolesta, pormestari D'Ailly Amsterdamin kaupungin puolesta, puheenjohtaja Jungen Göteborgin kaupungin puolesta, puheenjohtaja Andersson Tukholman kaupungin puolesta, esimies Kyyhkynen Minnesotan suomalaisten puolesta, kaupunginjohtaja Typpö ja johtaja Simonen Suomen kaupunkiliiton ja sen jäsenkuntien puolesta, satamajohtaja Hoppu Suomen satamaliiton puolesta, varatuomari Sirén Helsingin maalaiskunnan puolesta ja johtaja Lehtinen rautatiehallituksen puolesta, minkä lisäksi puheenjohtajalle kokouksen aikana jätettiin adressi Helsingin suomenkielisten ja ruotsinkielisten evankelisluterilaisen seurakuntien puolesta.

Juhlakokouksen yhteydessä päätettiin ⁴⁾ myös, että kaupunki vanhusten vaikeiden asunto-olojen parantamiseksi rakentaa neljä vähintään 4-kerroksista asuintaloa.

Helsingin kultaseppien lahjoitus kaupungin 400-vuotisjuhlan johdosta. Puheenjohtaja ilmoitti, että Helsingin kultaseppät olivat kaupungin 400-vuotisjuhlan johdosta lahjoittaneet kaupunginvaltuustolle kullasta, hopeasta ja mahongista valmistetun puheenjohtajan nuijan. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ esiintuoda kiitollisuutensa lahjasta.

Historiallista kulkuetta koskeva välikysymys. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, ettei vt Enteen ym. kaupungin 400-vuotisjuhlallisuuksiin liittynyttä historiallista kulkuetta koskeva välikysymys antanut aihetta toimenpiteisiin.

Vtn Schybergsonin aloite kaupungin vaakunalipun mallin laadituttamiseksi sekä sen ja kaupungin vaakunan käyttämiseksi päätettiin ⁷⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

2. Rahatointa koskevat asiat

Kaupungin v:n 1949 tilit ja tilinpäätös. Kaupungin v:n 1949 tilinpäätöksen valmistuttua merkittin ⁸⁾ tiedoksi seuraava tulos:

Menosäästöt	mk 337 223 823	
Ylitulot	» 738 166 234	
Tulot talousarvion ulkopuolella	» 76 009 404	mk 1 151 399 461

¹⁾ Kvsto 12 p. kesäk. 340 §. — ²⁾ S:n 12 p. kesäk. 341 §. — ³⁾ S:n 12 p. kesäk. 342 §. — ⁴⁾ Ks. tämän kert. s. 22. — ⁵⁾ Kvsto 29 p. jouluk. 870 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. kesäk. 407 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. maalisk. 146 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. huhtik. 207 §.

Menoylitykset	mk	250 879 797		
Tulovajaukset	»	93 939 483		
Menot talousarvion ulkopuolella	»	2	mk	344 819 282
Ylijäämä			mk	806 580 179

Kaupunginkassan rahoitustase osoitti vastaavaa 12 182 714 132 mk ja vastattavaa 11 376 133 953 mk, jolloin tilivuoden säästöksi jäi 806 580 179 mk. Varat nousivat 19 071 861 049 mk:aan ja velat 13 143 729 890 mk:aan.

Määrärahat. Seuraavia v:n 1949 talousarvioon merkittyjä määrärahoja päätettiin ¹⁾ sallia ylitettävän järempänä mainituin määrin: pääluokan Korot ja lainakustannukset määrärahoja 1938 vuoden II laina 180 334 mk sekä liitoskuntien lainat 2 024 mk.

Omakotilainat. Merkittiin ²⁾ tiedoksi sisäasiainministeriön vahvistaneen joulukuun 27 p:nä 1949 kaupunginvaltuuston päätöksen ³⁾ ottaa omakotirakentajille ja yleishyödyllisille yhtymille asuntotuotantotoimikunnalta enintään 50 milj. mk:n suuruinen laina 5 vuotta pitemmällä maksuajalla.

Sittemmin kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että omakotilainojen välittämistä varten omakotirakentajille ja yleishyödyllisille yhtymille otetaan asuntotuotantotoimikunnalta vielä enintään 100 milj. mk:n laina 5 vuotta pitemmällä maksuajalla. Sisäasiainministeriö vahvisti ⁵⁾ valtuuston päätöksen toukokuun 30 p:nä.

Asuntolainan ottaminen kortteliin n:o 857 rakennettavia rakennuksia varten. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ ottaa kortteliin n:o 857 Mäkelänkadun varrella rakennettavia kunnallisia vuokrataloja varten asuntolainoista, -takuista ja -avustuksista maaliskuun 29 p:nä 1949 annetussa laissa määrätyn ehdoin 128 milj. mk:n suuruisen asuntolainan ja sisäasiainministeriö vahvisti ⁷⁾ heinäkuun 15 p:nä valtuuston asiaa koskevan päätöksen. Sen ohessa valtuusto päätti merkitä kertomusvuoden talousarvioon tehtävään muutokseen 128 milj. mk:n tulomäärän sekä samansuuruisen määrärahan tuloa tuottavien pääomamienojen pääluokan tilille Asuntorakennustoiminnan tukemiseen.

Obligaatiolainan käyttösuunnitelman muuttaminen ja uuden obliigaatiolainan ottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ muuttaa eri vuosina otettujen obliigaatiolainojen käyttösuunnitelmia seuraavasti: v:n 1941 II laina, väestönsuojelulaitteisiin varatun erän säästö 84 mk, teurastamolaitteisiin varatun erän säästö 16 140 mk ja vastaisiin tarkoituksiin sekä pääoma-alennukseen varattu erä 1 274 000 mk, yhteensä 1 290 224 mk, osoitetaan käytettäväksi teknillisiin laitoksiin. V:n 1943 I laina: puutalojen hankintaan varatusta erästä, 19 milj. mk, osoitetaan käytettäväksi satamatöiden jatkamiseen 18 685 000 mk ja pääoma-alennukseen 315 000 mk. V:n 1946 I laina: asuntotuotannon edistämiseen varatun erän säästöstä 22 440 000 mk sekä teknillisiin laitoksiin varatun erän säästöstä 2 732 408 mk, yhteensä 25 172 408 mk:sta, osoitetaan 6 243 938 mk satamatöihin, 14 470 mk Helsingin makasiinosakeyhtiön osakkeiden oston, 8 914 000 mk talorakennuksiin ja 10 milj. mk satamajäänsätkijä-hinaajan hankkimiseen. V:n 1946 II laina: talorakennuksiin varatusta erästä 41 400 000 mk:sta osoitetaan 29 400 000 mk käytettäväksi teknillisiin laitoksiin sekä 10 milj. mk kiinteistöostoihin ja 2 milj. mk satamatöihin. Edelleen kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾, kumoten marraskuun 5 p:nä 1947 tekemänsä päätöksen 31 milj. mk:n suuruisen obliigaatiolainan ottamisesta, ottaa viittä vuotta pitemmällä maksuajalla ja enintään 15 vuoden kuoletusajoin 500 milj. mk:n suuruisen obliigaatiolainan, josta korko on 7 %, sekä valtuuttaa kaupunginhallituksen päättämään muista lainaehdoista ja hyväksyä lainan käytettäväksi seuraaviin tarkoituksiin: teknillisiin laitoksiin 214 884 120 mk, satamalaitteisiin 136 milj. mk, satamarakennuksiin 42 milj. mk, satamajäänsätkijä-hinaajan hankkimiseen 19 588 000 mk, hinaajan hankkimiseen 7 milj. mk ja vastedes määrättäviin tarkoituksiin 80 527 880 mk. Sisäasiainministeriö vahvisti ¹⁰⁾ toukokuun 30 p:nä ja heinäkuun 10 p:nä valtuuston päätökset.

Takaussitoumusten antaminen rakennuslainojen maksamisen vakuudeksi. Kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾, että Helsingin kaupunki asuntotuotannon elvyttämiseksi sitoutuu enin-

¹⁾ Kvsto 8 p. maalisk. 138 §. — ²⁾ S:n 25 p. tammik. 19 §. — ³⁾ Ks. v:n 1949 kert. I osan s. 12. — ⁴⁾ Kvsto 19 p. huhtik. 208 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. kesäk. 391 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. kesäk. 364 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. elok. 443 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. maalisk. 171 §. — ⁹⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 12. — ¹⁰⁾ Kvsto 29 p. kesäk. 392 § ja 30 p. elok. 444 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. tammik. 13 § ja 10 p. toukok. 256 §.

tään 20 vuoden ajaksi omavelkaiseen takaukseen yhteensä enintään 600 milj. mk:n määrään rakennuttajien ottamien rakennuslainojen ja rakennusaikaisten luottojen maksamisen vakuudeksi siten, että toissijaisten lainojen maksamisen vakuudeksi annetut takauksitoumukset saavat nousta enintään 30 %:iin hankintakustannuksista ja että ensisijaisten ja toissijaisten lainojen maksamisen vakuudeksi annettujen takauksitoumusten ylärajana on 80 % hankintakustannuksista. Sisäasiainministeriö vahvisti ¹⁾ maaliskuun 6 p:nä ja heinäkuun 10 p:nä valtuuston päätöksen.

Lainan myöntäminen Oy. Abborfors ab:lle. Oy. Abborfors ab. oli ilmoittanut ottavansa osakkailtaan osakemäärien suhteessa enintään 10 milj. mk:n suuruisen korottoman lainan pääomasijoituksiaan varten ja yhtiö oli huomauttanut, että kaupungin, joka omisti yhtiössä 4 010 osaketta ²⁾, osuus oli 1 336 300 mk. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ myöntää Oy. Abborfors ab:lle 1 336 700 mk:n suuruisen korottoman lainan, joka tarkoitusta varten merkitään v:n 1951 talousarvioon, ja että kaupunginhallituksella oli oikeus käyttää määräraha jo kertomusvuonna.

Barnavårdsföreningen i Finland yhdistyksen takausanomus. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että kaupunki sitoutuu omavelkaiseen takaukseen niiden 10 milj. mk:n ja 3 milj. mk:n suuruisten lainojen pääomien ja korkojen maksamisen vakuudeksi, jotka Helsingin säästöpankki ja Kaupunkien yleinen keskinäinen palovakuutusyhtiö olivat myöntäneet Barnavårdsföreningen i Finland yhdistykselle tontin n:o 13 korttelista n:o 520 rakentamiseen ehdoin, että mainittujen lainojen vakuudeksi vahvistettavat kiinnitykset saavat etuoikeuden heti kaupungin 2 764 500 mk:n suuruisen kauppahintasaatavan jälkeen. Sisäasiainministeriö vahvisti ⁵⁾ lokakuun 9 p:nä kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen.

Lisäluoton myöntäminen Ehrensverd-seuralle. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ myöntää Ehrensverd-seuralle 7 milj. mk:n lisäluoton käytettäväksi seuran suunnittelemaan rakennustoimintaan entisin ehdoin, kuitenkin sillä lisäyksellä, että lainaa on vuosittain lyhennettävä vähintään 1 milj. mk:lla ja että laina saadaan suorittaa vasta sen jälkeen, kun kaikki rakennustyöt on suoritettu ja ravintola on avattu.

Lainojen myöntäminen Helsingin puhelinyhdistykselle. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että kertomusvuoden talousarvioon mahdollisesti tehtävään muutokseen tahi v:n 1951 talousarvioon merkitään lainojen myöntämistä varten Helsingin puhelinyhdistykselle kaupungin laitoksiin hankittavien uusien puhelinvaihteiden rahoittamiseksi kaupunginhallituksen käytettäväksi 3 milj. mk:n suuruinen siirtomääräraha, mikä kaupunginhallituksella oli oikeus käyttää jo kertomusvuonna.

Helsingin sokeaintalo-säätiölle myönnettiin ⁸⁾ sen omistaman kiinteistön peruskorjauksen suorittamista varten 2 milj. mk:n suuruinen koroton laina 10 vuoden kuoletusajalla ehdoin, että lainan maksamisen vakuudeksi kaupungille myönnetään kiinnitys säätiön omistamaan kiinteistöön. Tarkoitusta varten päätettiin v:n 1951 talousarvioon merkitä 2 milj. mk:n suuruinen määräraha, mikä kaupunginhallituksella oli oikeus käyttää jo kertomusvuonna.

Oy. Mankala ab. Merkittiin ⁹⁾ tiedoksi sisäasiainministeriön tammikuun 19 p:nä vahvistama kaupunginvaltuuston päätös ¹⁰⁾, jonka mukaan kaupunki sitoutui omavelkaiseen, yhteisvastuulliseen takuuseen Oy. Mankala ab:n kansaneläkelaitokselta saaman 50 milj. mk:n obligaatiolainan ja 25 milj. mk:n kuoletuslainan pääoman ja sille laskettavan koron, Postisäästöpankilta saaman 35 milj. mk:n lainan pääoman ja sille laskettavan koron sekä näille laitoksille lainasopimuksista ehkä aiheutuvien kustannusten maksamisen vakuudeksi.

Kansaneläkelaitoksen sittemmin myönnettyä Oy. Mankala ab:lle 75 milj. mk:n lainan 20 vuoden kuoletusajalla kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾, että kaupunki sitoutuu mainitun 75 milj. mk:n kuoletuslainan ja sille laskettavan koron sekä kansaneläkelaitokselle lainasopimuksesta ehkä aiheutuvien kustannusten maksamisen vakuudeksi antamaan omavelkaisen, yhteisvastuullisen takauksen. Sisäasiainministeriö vahvisti lokakuun 16 p:nä valtuuston päätöksen.

¹⁾ Kvsto 29 p. maalisk. 159 § ja 30 p. elok. 445 §. — ²⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 13. — ³⁾ Kvsto 31 p. toukok. 306 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. elok. 482 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. marrask. 633 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. huhtik. 209 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. maalisk. 172 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. elok. 480 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. helmik. 52 §. — ¹⁰⁾ Ks. v:n 1949 kert. I osan s. 14. — ¹¹⁾ S:n 30 p. elok. 479 §.

Oy. Mankala ab:n v. 1949 korottaessa osakepääomaansa oli kaupunki merkinnyt ¹⁾ siitä 114 057 osaketta, joiden maksamiseen oli myönnetty määräraha. Koska ei ollut varattu määrärahaa näiden osakkeiden leimaveron suorittamiseen, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että kertomusvuoden talousarviota saatiin ko. määrärahan osalta ylittää 2 281 140 mk.

Mjölbbollstadin parantolan erään lainan takaaminen. Kulosaaren huvilakaupunki oli v. 1930 sitoutunut yhteisvastuulliseen omavelkaiseen takaukseen Mjölbbollstadin parantolan Yksityiskoulujen eläkekassalta saaman 1 milj. mk:n suuruisen lainan pääoman ja sen korkojen takaisin maksamisen vakuudeksi. Kulosaaren tultua alueliitoksen kautta liitetyn Helsinkiin oli Pohjoismaiden yhdyspankin notariaattiosasto pyytänyt kaupunkia uudistamaan mainitun takaussitoumuksen. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että kaupunki sitoutuu yhteisvastuulliseen omavelkaiseen takaukseen Mjölbbollstadin parantolan Yksityiskoulujen eläkekassalta saaman lainan vielä suorittamatta olevan pääoman ja sen korkojen maksamisen vakuudeksi. Sisäasiainministeriö vahvisti ⁴⁾ marraskuun 28 p:nä valtuuston päätöksen.

Lainan myöntäminen Sauna-seura yhdistykselle. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ myöntää Sauna-seura yhdistykselle tutkimussuunnan rakentamista varten 3 milj. mk:n suuruisen lainan 20 vuoden kuoleusajalla ja 1 %:n vuotuisella korolla ehdoin, että kaupunki maksuvapaasti saa käyttää yhdistyksen saunoja edustukseen ulkomaalaisia vieraita varten. V:n 1951 talousarvioon päätettiin tarkoitusta varten merkitä 3 milj. mk:n määräraha.

Lainan myöntäminen Stadion-säätiölle. Stadion-säätiö oli maininnut sisäurheilua harjoittavien järjestöjen toistuvasti valittaneen sopivien harjoitustilojen puutetta ja ehdottanut, että stadionin itäkatson yhteyteen rakennettaisiin muutamia harjoitussaleja, jota varten kaupunki, jolle stadion aikanaan joutuisi, ehkä myöntäisi halpakorkoisen lainan. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että Stadion-säätiölle myönnetään sisäurheilun harjoitushuoneistojen rakentamista varten 25 milj. mk:n suuruinen laina 2 % korolla ja 33 vuoden kuoleusajalla, ja että tarkoitusta varten merkitään v:n 1951 talousarvioon 25 milj. mk:n suuruinen määräraha, mikä kaupunginhallituksella oli oikeus käyttää jo kertomusvuonna.

Lainan myöntäminen Lauttasaaren yhteiskoulun kannatusyhdistykselle. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ myöntää otsikossa mainitulle yhdistykselle sekalaisten yleisten menojen käyttövaroistaan 1.464 milj. mk:n suuruisen korottoman lainan tontin n:o 6 Lauttasaaren korttelista n:o 31107 ostamista varten, mikä laina on irtisanomaton niin kauan kuin tonttia käytetään oppikoulutarkoitukseen ehdoin, että yhdistys suostuu sellaiseen asemakaavanmuutokseen, jonka nojalla mainittu tontti merkitään asemakaavaan koulutontiksi, ja lainan vakuudeksi oli vahvistettava kiinnitys mainittuun tonttiin. Samalla kehoitettiin kiinteistölautakuntaa ryhtymään toimenpiteisiin mainitun asemakaavanmuutoksen aikaansaamiseksi.

Stiftelsen tekniska läroverket i Helsingfors-niminen säätiö oli ilmoittanut ryhtyneensä v. 1949 rakentamaan 3 000 m³:n suuruista lisärakennusta Apollonkatu 8—10:ssä sijaitsevan koulutalon yhteyteen, joka oli valmistunut kertomusvuonna. Kun rakennuslainojen kuoleustusten ja korkojen suorittaminen oli muodostunut säätiölle erittäin vaikeaksi, säätiö oli pyytänyt kaupunkia myöntämään tarkoitusta varten 3 milj. mk:n korottoman lainan, jolloin säätiö olympiakisojen ajaksi luovuttaisi osan kouluhuoneistosta kaupungin käyttöön. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ myöntää Stiftelsen tekniska läroverket i Helsingfors säätiölle lisärakennuksesta aiheutuvien rahoitusvaikeuksien helpottamiseksi 2 milj. mk:n suuruisen lainan 1 %:n vuotuisella korolla ja 20 vuoden kuoleusajalla ehdoin, että säätiö olympiakisojen ajaksi luovuttaa osan kouluhuoneistosta kaupungin käyttöön. Sen ohessa kaupunginvaltuusto päätti merkitä tarkoitusta varten v:n 1951 talousarvioon 2 milj. mk:n suuruisen määrärahan.

Vanhainkodin kannatusyhdistys, joka Helsingissä vallitsevan vanhainkotipaikkojen suuren puutteen vuoksi oli ryhtynyt toimenpiteisiin suuremman vanhainkodin rakentamiseksi entisen vuokrahuoneistossa sijaitsevan vanhainkotinsa sijaan, oli pyytänyt, että

¹⁾ Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 15 — ²⁾ Kvsto 11 p. lokak. 588 §. — ³⁾ S:n 1 p. marrask. 647 §. —

⁴⁾ Kvsto 13 p. jouluk. 819 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. marrask. 648 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. kesäk. 434 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. jouluk. 809 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. jouluk. 734 §.

kaupunki helpottaisi yhdistyksen saamien ensisijaisten pankkilainojen käyttöä antamalla sille takauksen sen mainitsemien yksityisten rahalaitosten myöntämälle 29 milj. mk:n suuruiselle lainamäärälle, sekä antamalla sille 10 milj. mk:n lainan rakennustöiden loppuun suorittamista varten. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että Vanhainkodin kannatusyhdistykselle vanhainkodin rakentamista varten myönnetään 10 milj. mk:n suuruinen laina 2 %:n korolla ja 20 vuoden kuoletusajalla; että kaupunki sitoutuu omavelkaiseen takaukseen Vanhainkodin kannatusyhdistyksen yksityisiltä rahalaitoksilta saaman 29 milj. mk:n suuruisen lainamäärän maksamisen vakuudeksi; sekä että v:n 1951 talousarvioon merkitään tarkoitusta varten 10 milj. mk:n suuruinen määräraha, mikä kaupunginhallituksella oli oikeus käyttää jo kertomusvuonna. Sisäasiainministeriö vahvisti ²⁾ elokuun 29 p:nä valtuuston mainittua takaussitoumuksen antamista koskevan päätöksen.

Osakkeiden merkitseminen Teollisuuskeskus oy:ssä. Kaupunginvaltuusto oli luovuttaessaan ³⁾ Etelärannan tontin n:o 10 Teollisuuskeskus oy:lle mm. pidättänyt kaupungille oikeuden merkitä yhtiössä osakkeita enintään niin paljon, että ne oikeuttaisivat 3 000 m³:n lattiapinta-alaan. Sittenmin valtuusto päätti ⁴⁾, että kaupunki merkitsee yhtiössä 3 530 osaketta, että v:n 1951 talousarvioon merkitään 19 779 815 mk:n suuruinen määräraha osakkeiden merkitsemistä ja leimaveron suorittamista varten ja 19 779 815 mk:n suuruinen määräraha irtisanomattoman ja korottoman lainan suorittamista varten sekä että mainitut määrärahat saadaan käyttää jo kertomusvuonna.

Oulunkylän sähkö oy:n kaupungille siirtyneen omaisuuden kauppahinnan suorittaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ merkitä v:n 1951 talousarvioon 122 951 mk:n suuruisen määrärahan Oulunkylän sähkö oy:n kaupungille siirtyneen omaisuuden kauppahinnan ja jaossa kaupungille langenneen osuuden erotuksen peittämistä varten.

Raitiotie ja omnibus oy:n kaupungille siirtyneen omaisuuden kauppahinnan suorittaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ merkitä v:n 1951 talousarvioon 21 349 061 mk:n suuruisen määrärahan Raitiotie ja omnibus oy:n kaupungille siirtyneen omaisuuden kauppahinnan suorittamista varten.

Helsingin makasiiniosakeyhtiön kaupungille siirtyneen omaisuuden kauppahinnan suorittaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ merkitä v:n 1951 talousarvioon 32 605 671 mk:n suuruisen määrärahan Helsingin makasiiniyhtiön kaupungille siirtyneen omaisuuden kauppahinnan suorittamista varten.

Postitse lähetettyjen asiakirjojen lähetysmaksun vahvistaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾, että milloin kaupungin virastot ja laitokset lähettävät asianosaisille pyynnöstä asiakirjoja, asianosaisilta on postimaksun lisäksi perittävä lähetysmaksuna kaupungille samansuuruinen maksu kuin kulloinkin voimassa olevien määräysten mukaan valtion viranomaisille on maksettava.

Tonttiveronkannon uudelleen järjestäminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾, että tonttivero kannetaan toistaiseksi viisivuotiskausittain ja siten, että tonttivero v:lta 1949—54 maksuunpannaan ja kannetaan v. 1955 suoritettavan kunnallisveron yhteydessä.

Kunnallisverotus. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾, että Helsingissä v:lta 1950 toimitetavassa taksoituksessa lapsivähennyksen suuruus on 24 000 mk ja asteettaisen tulovähennyksen korkein määrä 36 000 mk.

Koska lokakuun 4 p:nä 1946 annetun ennakkoperintälain 10 §:n mukaan valtioneuvoston asiana on vuosittain kunnanvaltuuston tekemän ehdotuksen perusteella seuraavaa vuotta varten määrätä, minkä veroäyryn hinnan mukaan kullekin kunnalle on kunnallisveroa ennakkona pidätettävä, kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ ehdottaa valtiovarainministeriölle, että v. 1951 pidätettäisiin kunnallisveroa varten 12 mk:n veroäyrinhinnan mukainen ennakko.

Vt Hiitosen ym. välikysymys kunnallisen ja kirkollisen veronkannon yhdistämisestä ei antanut ¹²⁾ aihetta toimenpiteisiin.

Talousarvion rakenteen muuttamista koskeva aloite ja siirtomäärärahojen käyttö. Vt Virkkunen ym. olivat tehneet aloitteen talousarvion rakenteen muuttamiseksi siten, että mm. määrärahavarausten jatkuvan kasvun estämiseksi kunkin rakennusmäärärahoja

¹⁾ Kvsto 29 p. kesäk. 435 §. — ²⁾ S:n 20 p. syysk. 532 §. — ³⁾ Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 68. — ⁴⁾ Kvsto 20 p. syysk. 541 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. kesäk. 430 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. kesäk. 385 §. — ⁷⁾ S:n 14 p. kesäk. 384 §. — ⁸⁾ S:n 31 p. toukok. 310 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. marrask. 719 §; ks. myös tämän kert. I osan s. 149. — ¹⁰⁾ Kvsto 7 p. jouluk. 788 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. syysk. 563 § ja 22 p. marrask. 717 §. — ¹²⁾ S:n 31 p. toukok. 307 §.

sisältävän budjetin pääluokan yhteyteen määrättäisiin joko kaupunginvaltuuston tahi kaupunginhallituksen yhtenäinen määräraha kaikkien pääluokkaan sisältyvien ja määrärahan yhteydessä yksityiskohtaisesti lueteltavien rakennusyritysten toteuttamista varten. Näin menetellen säästytettäisiin käyttämättömistä siirtomäärärahoista, jotka v:n 1949 tilinpäätöksen mukaan ylittivät 3. miljardia mk ja joista suurin osa oli varattu juuri rakennustarkeoituksiin. Edelleen olivat aloitteen tekijät ehdottaneet, että kaupunginhallitus velvoitettaisiin antamaan kaupunginvaltuustolle budjetin käsittelyn yhteydessä ja ennakoveroäyrin hintaa vahvistettaessa arvio siitä, miten paljon kaupunki vv. 1947—50 oli varannut ja käyttänyt varoja erilaiseen rakennustoimintaan ja miten paljon saman ajan kuluessa oli kaupungin varoja rakennustoimintaan investoitu. Kaupunginhallituksen mielestä oli mahdollisuuksien mukaan pyrittävä välttämään käyttämättömien määrärahojen siirtoa vuodesta toiseen ja oli siihen seikkaan kiinnitetty huomiota myös Helsingin kaupungin tilisäännön uusimista käsiteltäessä. Talousarvion rakenteen muuttamisesta taas olisi useita hyvinkin haitallisia seurauksia, koska se johtaisi työmäärän melkoiseen lisäykseen eri lautakuntien joutuessa huomattavasti useammin kääntymään määrärahanpyyntöineen valtuuston tahi kaupunginhallituksen puoleen ja saisi mahdollisesti myös aikaan keskeytyksiä rakennussuunnitelmien toteuttamisessa. Yleiskuvan saaminen kaupungin pääomamenojen käytöstä eri hallintohaarojen kesken sekä eri tarkeoituksiin olisi myös hankalaa. Saatuaan eri lautakuntien selostuksen lautakuntien siirtomäärärahojen käytöstä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että niiden käyttämättömien siirtomäärärahojen lisäksi, jotka uuden tilisäännön määräyksen²⁾ mukaan palautuvat kaupungin kassaan, on joulukuun 31 p:ään mennessä palautettava eri tileiltä kaupungin kassaan käyttämättömiä siirtomäärärahoja 345 765 038 mk. Muilta osin asia palautettiin kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Vt Enteen käyttämättömiä siirtomäärärahoja koskevan välikysymyksen johdosta kaupunginhallitus oli vastauksessaan viitannut vt Virkkusen ym. samaa asiaa koskevan aloitteen johdosta tehtyyn päätökseen, mikä merkittiin³⁾ tiedoksi.

Vt Enteen ym. aloitteet lainan hankkimiseksi ja talousarvion laatimiseksi⁴⁾ sekä v:n 1951 talousarvion valmisteluksi⁵⁾ eivät antaneet aihetta toimenpiteisiin.

Muutokset v:n 1950 talousarvioon. Kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen muuttamisesta tammikuun 9 p:nä 1948 annetun lain mukaan kaupunginvaltuusto voi kertomusvuonnakin, sen jälkeen kun taksoitus oli toimitettu ja edellisen vuoden tilinpäätös vahvistettu, kaupunginhallituksen ehdotuksesta vahvistaa talousarvioon muutoksia noudattamalla soveltuvin kohdin, mitä varsinaisen talousarvion vahvistamisesta oli säädetty. Mainittuun lakiin nojautuen kaupunginhallitus olikin laatinut ehdotuksen v:n 1950 lisätalousarvioksi⁶⁾, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi⁷⁾ ja vahvisti noudatettavaksi.

Ehdotuksessa selostettiin ensiksi v:n 1950 perusteella toimitetun kunnallisverotuksen tulokset. Maksuunpantuja veroäyriä oli 516 540 629. Kun kaupunginvaltuusto oli ehdottanut valtioneuvostolle ja valtioneuvosto sen mukaan vahvistanut v:n 1949 ennakoveroäyrin hinnaksi 12 mk, kannettiin sen perusteella ennakolta veronmaksajilta ennakoperintälain edellyttämät ennakkoerot.

Kaupunki sai myöskin kertomusvuonna edellisen vuoden veroäyrien lukumäärän perusteella valtiolta ennakkoa. Tämän ennakon hinnaksi valtioneuvosto kaupunginvaltuuston ehdotuksesta vahvisti 11 mk. Lisäksi oli ennakoperintälain 53 §:ssä mainittu 90 % korotettu 100 %:iin ja valtion viranomaisilta saadun ilmoituksen perusteella korotettiin se 105 %:iin, joten valtion v. 1950 tilittämä palkannauttijain veroennakko-osuus oli näin ollen suurempi kuin mitä kertomusvuoden talousarviokäsittelyssä edellytetty 95 %. Tämä korotus merkitsi sitä, että ennakolta saatiin valtiolta ja kiinteistöjen omistajilta sekä elinkeinonharjoittajilta ennakkoeroja enemmän kuin kertomusvuoden talousarvio edellytti, vaikka kiinteistöjen omistajilta ja liikkeenharjoittajilta kannettavan ennakkoeron määrä oli arvioitua pienempi. V:n 1949 talousarviossa ennakolta tulotettu ennakkoeromäärä, lisättyinä talousarvion ja lisätalousarvion osoittamaan kunnallisveromäärään ja v. 1950 kertyvien veroennakkojen erotuksella, oli jaettava v:n 1950

¹⁾ Kvsto 11 p. lokak. 611 § ja 22 p. marrask. 715 §. — ²⁾ Khn mietintö n:o 18. — ³⁾ Kvsto 22 p. marrask. 716 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. toukok. 290 § ja 14 p. kesäk. 360 §. ⁵⁾ S:n 30 p. elok. 524 § ja 7 p. jouluk. 790 §. — ⁶⁾ Khn mietinnöt 6, 9 ja 10. — ⁷⁾ Kvsto 29 p. kesäk. 437 § ja 30 p. kesäk. 441 §.

verovelvollisten kesken. Veroäyrien lukumäärän alennuttua oletettua pienemmäksi ja edellä mainitun valtion suorittaman ennakko-prosentin korottamisen johdosta arvioitiin veroäyrien hinnaksi n. 12 mk.

Seuraavassa esitetään v:n 1950 talousarvioon tehdyt tärkeimmät muutokset:

Menosäännön ensimmäiseen pääluokkaan, Yleinen kunnallishallinto, merkittiin lisämäärärahoja yhteensä 35.1 milj. mk, mistä verotusvalmisteluviraston tarvetta varten varattiin 1.1 milj. mk taksoituslautakunnan jäsenten palkkioiden korottamiseen ja tarverahoihin, jotka yleisten hintojen korotuksen vuoksi olivat käyneet riittämättömiksi. Erinäisiin hallintomenoihin kuului Lisäykset palkkamenoihin merkittiin 8 milj. mk:n lisäys ja eläkkeisiin ja apurahoihin 500 000 mk:n lisäys. Kansaneläke- ja lapsilisämaksuihin merkittiin entisen 100 milj. mk:n lisäksi 20 milj. mk, kaluston hankintamenoihin kirjoitus- ja laskukoneiden hankkimista varten 3.5 milj. mk ja sekalaisiin menoihin 2 milj. mk puhelinmaksuja varten.

Viidennen pääluokan, sairaanhoitomenojen, lisämäärärahat kohdistuivat pääasiassa kaluston hankinta- ja kunnossapitomenoihin sekä lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden määrärahoihin, joihin oli yhteensä myönnetty 50 615 003 mk:n lisäys. Näistä oli mm. Marian sairaalan lääkkeitä ja sairaanhoitotarvikkeita varten myönnetty 6 milj. mk:n lisäys ja tuberkuloosi sairaalalle 5.475 milj. mk tuberkuloottisten hoidossa käytettävään antibiotisten aineiden ostoon. Kivelän sairaalan kaluston hankintoihin oli myönnetty 5.964 milj. mk. Erinäisten sairaanhoitomenojen lisäys oli kaikkiaan 9 109 723 mk.

Huoltotoimen pääluokkaan kuului kunnalliskodin lämpö, kaluston hankinta ja ruokinta määrärahoihin merkittiin yhteensä 9.5 milj. mk:n lisäys. Tervalammen työlaitoksen kaluston hankintamäärärahaan tehtiin 500 000 mk:n lisäys välttämättömien pito-, liina- ja makuuvaatteiden perushankintoja varten, koska hoidokkiluku oli noussut huomattavasti suunniteltua suuremmaksi ja liinavaatevarasto oli kulunut käyttökelvottomaksi, ruokintamäärärahoihin tehtiin 750 000 mk:n lisäys. Työtupien työainekustannuksia varten merkittiin 20 milj. mk. Huoltotoimen pääluokan luvun Hoito huoltolautakunnalle kuulumattomissa laitoksissa ja yksityisissä kodeissa sekä suoranaisia avustuksia momenteille lääkkeitä ja sairaanhoitotarvikkeita ja hautauskustannukset merkittiin yhteensä 16 milj. mk:n lisäys.

Lastensuojelumenojen pääasiallisen nousun aiheuttivat hoitomaksujen korotukset, joiden vuoksi momentille Yksityishoito ja jatko-opetus oli merkitty 8.3 milj. mk:n korotus ja momentille Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoittaminen valtion laitoksiin ja yksityishoitoon 390 000 mk:n lisäys. Vielä myönnettiin¹⁾ tuberkuloottisten lasten kesäviriketyksen järjestämistä varten 300 000 mk:n lisäys sekä kaluston hankintamäärärahoihin 700 000 mk.

Kahdeksannessa pääluokassa, Erinäiset sosiaaliset tehtävät, urheilun ja retkeilyn määrärahoihin merkittiin kansanpuistojen korjauksiin 1 milj. mk ja uudisrakennuksia varten 900 000 mk:n lisäys. Pirttimäen retkeilymajan lisärakennuksen sisustuskustannuksia varten merkittiin 589 660 mk. Kansaneläkelaitossa säädettyjen lisäläkkeiden kunnanosuudet momentille Korvaukset kansaneläkelaitokselle merkittiin 5 milj. mk ja lomanvietto- ja virkistystoimintaan avustuksina sellaisille yhteisöille ja järjestöille, jotka järjestävät kesänviettoa helsinkiläisille lapsille ja vanhuksille, 5 milj. mk²⁾.

Opetustoimen menojen mainittavimmat lisäykset olivat kansakoulujen kaluston hankintamäärärahoja. Suomenkielisten kansakoulujen kaluston hankintamenoihin myönnettiin 1.049 milj. mk:n lisäys, ruotsinkielisten kansakoulujen kaluston hankintamäärärahoihin myönnettiin entisen 9 milj. mk:n lisäksi 4 milj. mk:n lisäys ja kirjapainokoululle levypainokoneen hinnan kohoamisen takia 700 000 mk. Lastentarhojen kaluston hankinta määrärahoihin myönnettiin 500 000 mk:n lisäys. Yhteensä merkittiin opetustoimen menoihin 10.135 milj. mk:n lisäys.

Yhdennentoista pääluokan, kiinteistömenojen, lisämäärärahat ylittivät 15 milj. mk. Kaupungin omistamien rakennuttamattomien tonttien ja alueiden hoitoon ja siistimiseen, johon varsinaisessa talousarviossa oli myönnetty 250 000 mk, merkittiin 1.167 milj. mk:n lisäys, koska mainittuja töitä pidettiin erittäin tarpeellisina. Maatalousosaston kaluston hankintamäärärahoihin merkittiin 1.4 milj. mk:n lisäys 900 000 mk maksavan leikkuupuimurin hankkimiseksi, jolla jo kertomusvuonna oli laskettu säästettävän

¹⁾ Kvsto 31 p. toukok. 326 §. — ²⁾ S:n 10 p. toukok. 257 §.

$\frac{1}{2}$ milj. mk päiväläisten palkoissa, sekä palojärjestyssäännön mukaisen 0.5 milj. mk maksavan palokaluston hankkimiseksi. Vuokralle annettujen rakennusten korjaamiseen merkittiin 900 000 mk. Kaupungin talojen korjauksiin merkittiin entisen 10 milj. mk:n lisäksi 8.18 milj. mk:n lisäys mm. Malmin kunnallisten työväen asuntojen korjauksiin. Kunnallisten työväenasuntojen sähkölaitoksen vaatimiin korjauksiin merkittiin 1 milj. mk:n lisäys. Kalliosuojissa suoritettavia korjauksia varten myönnettiin 750 000 mk:n lisäys. Kaupungin 400-vuotisjuhla silmällä pitäen myönnettiin kappelin ulkokorjauksiin 1 milj. mk. Erinäisiin menoihin merkittiin uutena menona matkailijakarttojen ja niiden liitteiden laatimista varten 660 000 mk.

Yleisten töiden lisämäärärahoista mainittakoon, että katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapitoon vanhalla kaupunkialueella merkittiin 15 milj. mk:n lisäys sekä katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapitoon liitosalueella 3 milj. mk. Lisämääräraha aiheutui sääsuhteiltaan epäedullisen talven aiheuttamasta lisätyöstä, jota huomattavassa määrässä oli suoritettu sunnuntai- ja ylit yönä. Varaston menoihin myönnettiin 19 milj. mk:n lisäys, josta mm. uusien koneiden ostoon merkittiin 15 milj. mk ja uusia työmaakojuja varten 1 milj. mk. Puhtaanapitomäärärahoihin merkittiin entisen n. 79.9 milj. mk:n lisäksi 13 milj. mk:n lisäys. Työntekijäin vuosiloma-, sairausapn-ym. menoihin varattiin palkankorotuksien aiheuttamana 10.5 milj. mk:n lisäys.

Liikennelaitoksen raitioliikennemäärärahoihin myönnettiin käyttövoiman kallistumisen vuoksi 7 milj. mk:n lisäys ja omnibusliikenteen määrärahoihin 7.22 milj. mk. Johdinautokiikenteen määrärahoihin varattiin 1.65 milj. mk:n lisäys. Yhteisiin sekalaismenoihin merkittiin 126.232 milj. mk, josta palkkojen ja eläkkeiden korottamiseen, kaupunginhallituksen käytettäväksi 115.132 milj. mk. Liikennelaitoksen yhteiset menot olivat yhteensä 142.102 milj. mk.

Elintarvikekeskuksen määrärahoihin myönnettiin varsinaisessa talousarviossa olevien 70 milj. mk:n lisäksi 15 milj. mk.

Seitsemännentoista, teknillisten laitosten, pääluokan lisätalousarviota laadittaessa arvioitiin laitosten, niiden sekä menot että tulot huomioonottaen, tuottavan vajausta. Kaasulaitoksen menot lisääntyivät yhteensä 30.6 milj. mk. Sähkölaitoksen menot lisääntyivät 69.7 milj. mk, josta 50 milj. mk merkittiin energianhankintaan ja käyttötarvikkeihin, 6 milj. mk korjauksiin ja muihin kustannuksiin ja 10 milj. mk konttokuranttitilin korkoihin.

Sekalaisten yleisten menojen, kahdeksannentoista pääluokan, erinäisiin määrärahoihin myönnettiin 4.5 milj. mk:n lisäys Mannerheimin lastensuojeluliiton Pakinkylän osaston lastentarha-terveystalon rakennustyön tukemiseksi kaupunginhallituksen käytettäväksi sekä käyttövaroihin 618 milj. mk:n lisäys, josta palkkojen ja eläkkeiden korottamiseen kaupunginhallituksen käytettäväksi 590 milj. mk ja olympiakisojen järjestelyä varten 15 milj. mk.

Pääomamenojen ensimmäiseen pääluokkaan eli tuloa tuottaviin pääomamenoihin merkittiin satamarakennuksia varten 105.39 milj. mk:n lisäys, josta uutena menoeränä oli merkitty 3.5 milj. mk, uuden satamajäänsärkijän hankkimiseksi. Vesilaitoksen tarvetta varten merkittiin uusia määrärahoja seuraavasti: Vantaanjoen säännöstelyyn vedensaannin lisäämiseksi 9.5 milj. mk ja Otaniemeen rakennettavaa vesijohtoa varten 8 milj. mk ¹⁾. Kaasulaitoksen tarvetta varten uutena määrarahana 2.4 milj. mk Suvilahden viemäriin rakennuskustannuksiin, joka viemäri suurehkon koksimmäran siirtämisen vuoksi sekä aineiden ja työpalkkojen nousun vuoksi oli tullut arvioitua kalliimmaksi. Sähkölaitoksen momenteille Meilahden 35/5 kV aseman rakentaminen merkittiin entisen 20 milj. mk:n lisäksi 15 milj. mk, johtoverkko- ja jakelulaitteita varten 25 milj. mk ja mittarien hankintaan 5 milj. mk. Uusina määrärahoina merkittiin 15 milj. mk Kampin aseman tasasuuntaajakoneistoja varten sekä 6.1 milj. mk Suvilahden aseman laajentamiseen. Talorakennuksien menoihin yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi merkittiin korvauksena rakennustoimiston yleiskustannuksista 509 900 mk ja uutena määrarahana teurastamon pienkarjan navettarakennuksen jatkamiseen 5.099 milj. mk ²⁾ sekä halkotoimiston käytettäväksi uutena määrarahana sahan rakentamiseksi Heino-laan 4 milj. mk ³⁾. Liikennelaitoksen uusien vaunujen hankintaan varattiin 100.8 milj. mk:n suuruinen lisäys, ratoja ja ilmajohtoja varten 22.8 milj. mk, ratojen rakentamis- ja

¹⁾ Kvsto 19 p. huhtik. 223 §. — ²⁾ S:n 19 p. huhtik. 222 §. — ³⁾ S:n 17 p. helmik. 77 §.

hoitokalustoa varten 5 milj. mk sekä uutena määrärahana 1 milj. mk meriliikenteessä tarvittavien laitteiden hankintaan. Pääluokan viimeiseen lukuun Muut sijoitukset, merkittiin kaupunginhallituksen käytettäväksi asuntorakennustoiminnan tukemiseksi 128 milj. mk¹⁾ sekä uusina määrärahoina 3 milj. mk:n laina Helsingin puhelin yhdistykselle uusien puhelinvaihteiden rahoittamiseksi²⁾, 90 000 mk osuuksien merkitsemiseksi Suomen messut osuuskunnassa sekä 4.849 milj. mk osakkeiden merkitsemiseksi kaupungin ja Suomenlinnan liikenteen hoitamista varten perustetussa yhtiössä. Tuloa tuottavien pääomamenojen lopullinen lisäys oli 466 537 900 mk.

Tuloa tuottamattomiin pääomamenoihin talorakennuksia varten merkittiin yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi 46 845 700 mk:n lisäys, josta mm. Herttoniemen kansakoulun rakentamiseen 10 milj. mk sekä uusina menoerinä 9.44 milj. mk pääpalaseman rakennustöitä ja sähkövirran muutostöitä varten³⁾, 928 000 mk palolaitoksen talon Korkeavuorenkatu 39:n erinäisiä muutostöitä varten³⁾, 982 000 mk lisätöihin kulkutautisairaalan rakennuksessa n:o 5, 1 milj. mk Malmin sairaalan henkilökunnan asuntolan alustavia töitä varten, 885 000 mk kunnalliskodin sähköjohtojen uusimism. töitä varten, 10 milj. mk Tervalammen alkoholistihoitolan rakentamiskustannuksiin, 6 milj. mk:n lisämääräraha Käpylän kansakoulun uutta lisärakennusta varten, 1.102 milj. mk erinäisiin muutostöihin Oulunkylän ruotsinkielisessä kansakoulussa⁴⁾, 250 000 mk tyttöjen ammattikoulun salin sisustamiseksi kurssikeittiöksi sekä 2 milj. mk:n määräraha suunnittelupalkkioita varten arkkitehdeille, jotka eivät olleet kaupungin palveluksessa, yleisten töiden lautakunnan harkinnan mukaan ja tilapäisen työvoiman palkkaamiseksi. Katu- ja tietöihin yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi merkittiin uusia katuja ja teitä varten kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 30.33 milj. mk. Satamalautakunnan käyttöön valtuuston hyväksymä⁵⁾ määräraha katusillan rakentamiseksi satamaradan ylitse Runeberginkadun kohdalta. Viemäritöitä varten yleisten töiden lautakunnan käyttöön merkittiin 2.63 milj. mk momentille Uusia viemäreitä kaupunginhallituksen määräyksen mukaan. Urheilukenttiä varten myönnettyistä lisämäärärahoista mainittakoon 2 milj. mk:n lisäys uusia urheilulaitteita varten vanhalla kaupunkialueella ja 5.03 milj. mk:n lisäys liitosalueella olevia uusia urheilulaitteita varten. Uutena menoerinä merkittiin 4.77 milj. mk Pallokentällä tehtäviä erinäisiä töitä varten sekä 1.333 milj. mk:n määräraha Pukinmäen urheilukentän pukusuojan rakentamiseksi. Istutusten aiheuttamiin menoihin merkittiin uusina määrärahoina 1.087 milj. mk Ruskeasuon ratsastushallin ympäristön kunnostamiseksi olympialaisiin mennessä, 1.206 milj. mk Kapteeninkadun ja Harjutorin leikkikenttien aitaamiseen, 1 milj. mk eräiden kaupungissa ja liitosalueella olevien lasten leikkipaikkojen kunnostamiseksi, 500 000 mk Haagan sankarihaudalle rakennettavaa vesijohtoa ja tukimuurin jatkoa varten sekä Munkkiniemen sankarihaudan kunnostamiseen ja 500 000 mk nurmikon kylvöön Reijolan taimistoon nurmiturpeiden saamiseksi luiskia ja rinteitä varten.

Varsinaisten tulojen osalta arvioitiin lisätuloja saatavan seuraavasti: tulossäännön kuudennen osaston, huoltotoimen tuloihin merkittiin työtupien myyntiin 20 milj. mk:n korotus. Opetustoimen osastoon, yhdeksänteen, merkittiin tyttöjen ammattikoulun kohdalle 1.1 milj. mk:n korotus entisen 150 000 mk:n lisäksi, joka johtui leipämyymälän avaamisesta ja leipomon tuoton suurentumisesta. Viljelyspinta-alan lisääntymisen ja hinnoissa tapahtuneen nousun takia merkittiin kiinteistöjen maatalousosaston osalle 4 milj. mk:n korotus ja korotettujen vuokrien johdosta myynti- ja toripaikkojen vuokriin yhteensä 35 milj. mk:n korotus. Yleisten töiden rakennustoimiston yleiskustannusten korvauksiin merkittiin 6 186 900 mk:n lisäys. Kaupunginvaltuuston päätöksen⁶⁾ mukaan oli liikennelaitoksen maksuja korotettu toukokuun 15 p:stä lukien, jonka vuoksi raitiotieliikenteen laskettiin tuottavan tuloja 110 milj. mk, omnibusliikenteen 30 milj. mk, johdinautoliikenteen 1.5 milj. mk ja sekalaisten tulojen lisääntyvän 2 milj. mk:lla. Tulojen yhteissummaksi merkittiin 143.5 milj. mk. Kun liikennelaitoksen menoihin oli merkitty yhteensä 142.102 milj. mk:n lisäys jäi tulojen ylijäämäksi 1.398 milj. mk. Satamarakennusosaston yleiskustannusten korvauksiin merkittiin 820 000 mk:n lisäys. Elintarvikekeskuksen osaston, kuudennentoista, tulot arvioitiin 15 milj. mk:aan, lisäys johtui siitä, että kaupungin laitoksien hankinnat olivat odotettua suuremmat sekä rahanarvon alene-

¹⁾ Kvsto 14 p. kesäk. 364 §. — ²⁾ S:n 29 p. maalisk. 172 §. — ³⁾ S:n 10 p. toukok. 272 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. toukok. 276 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. toukok. 317 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. huhtik. 218 §.

misesta. Teollisuuslaitoksista arvioitiin sähkölaitoksen tuottavan tuloja 116.4 milj. mk ja kun sähkölaitoksen menoihin oli merkitty 69.7 milj. mk:n lisäys, jäi tuloylijäämäksi 46.7 milj. mk. Yhdeksänteentoista osastoon, Korot ja osingot, merkittiin omien laitosten konttokuranttileille 39.8 milj. mk:n ja sekalaisten korkojen kohdalle 25 milj. mk:n lisäys. Veroihin merkittiin kunnallisveroihin 353 629 484 mk:n lisäys. Pääomatulojen lainavaroihin osoitettiin 128 milj. mk asuntorakennustoiminnan tukemiseen. Säästöä v:lta 1949 merkittiin 806 580 179 mk.

V:n 1951 talousarvio. V:n 1951 talousarvioehdotus oli tyypillinen inflaatioajan tuote, jossa v:n 1950 aikana tapahtunut inflatorinen kehitys palkka- ja hintatason nousuineen oli selvästi havaittavissa. Kaikkien pääluokkien menot oli täytynyt merkitä suurempina kuin v:n 1950 talousarviossa ja lisätalousarviossa yhteensä, vaikkakin supistuksia oli tehty. Poikkeuksen muodosti ainoastaan 18. pääluokka, jossa palkkojen korottamiseen oli varattu 180 milj. mk, vastaavan luvun ollessa kertomusvuonna 780 milj. mk. Talousarvion menopuoli päättyi 13 421 052 997 mk:aan ja oli 2 413 923 020 mk eli n. 22 % suurempi kuin kertomusvuoden varsinaisen ja lisätalousarvion loppusummat yhteensä. Varsinaisten menojen osuus oli 8 316 787 563 mk ja pääomamenojen 4 963 198 749 mk. Yhteiskunnallisen huollon alueen jatkuva laajeneminen oli asettanut kaupungille lisääntyviä velvoituksia ja menoja. Niinpä oli erikoista huomiota kiinnitetty taidelaitosten, yleishyödyllisten laitosten, urheilujärjestöjen, yksityisten lastenhuoltolaitosten, kauppaoppilaitosten ja teknillisten oppilaitosten taloudellisiin vaikeuksiin ja esitetty niiden avustuksia korotettaviksi. Kun varsinaisten menojen osalta, koska ne enimmäkseen olivat sidottuja, ei voitu tehdä huomattavia vähennyksiä, oli veroäyrin hinnan korottamisen estämiseksi ollut pakko tehdä suurimmat supistukset pääomamenojen kohdalla. Kun myös rakennusainetilanne oli muodostunut erittäin kireäksi, oli useita tärkeitä uudisrakennustöitä ollut siirrettävä myöhäisempään ajankohtaan. Vaikkakin koulu- ja sairaanhoitoalalla vallitsi vaikea tilanne, oli sairaalarakennuksia varten voitu myöntää vain n. 90 milj. mk ja kansakoulurakennuksiin n. 150 milj. mk.

Asuntorakennustoimintaa varten ehdotettiin varattavaksi 650 milj. mk, josta 200 milj. mk ensisijaisena lainoituksena olympiakylän asuntojen rakentamiseen, kisojen jälkeen asunnontarvitsijoille luovutettavaksi. Sen lisäksi merkittiin talousarvioon kaupungin 400-vuotisjuhlakokouksen päätöksen mukaisesti 200 milj. mk vanhusten asuntoloiden rakentamiseen, sekä 20 milj. mk puutalojen rakentamiseen asunnoistaan hädätyille. Uusien asuntoalueiden katu- ja viemäritöitä varten esitettiin myös varattavaksi määrärahoja.

V:n 1951 talousarvioehdotukseen sisältyi edelleen suuri määrä sellaisia pääomasijoituksia, joihin olisi ollut käytettävä lainavaroja. Rahalaitosten luotonantokyvyn entisestään heikennyttyä oli kuitenkin uusien pitkäaikaisten lainojen saanti kohtuullisin ehdoin melko olematon. Talousarvioehdotukseen oli lainavaroja merkitty n. 380 milj. mk, josta 300 milj. mk lyhytaikaista luottoa.

Kaupungilla oli käytettävissä olevien määrärahojen ja lisää ehdotettujen määrärahojen puitteissa mahdollisuuksia järjestää töitä varsin huomattavalle työntekijämäärälle. Työttömyyden lieventämiseksi tarkoitettuihin töihin tuloa tuottamattomien pääomamenojen kohdalle esitettiin myönnettäväksi 20 milj. mk, mihin tarkoitukseen kertomusvuoden määrarahastakin siirtyi n. 58 milj. mk.

Olympiakisoja varten ei talousarvioehdotukseen sisällytetty mitään varsinaisia määrärahoja lukuunottamatta Sekalaisten yleisten menojen pääluokkaan kuuluvaa 20 milj. mk:n määrärahaa kisojen järjestelyä varten ja Satamien pääluokkaan kuuluvaa 18.13 milj. mk:n määrärahaa purjehdusseurojen satamissa suoritettavia töitä varten. Väliillisesti kisat olivat vaikuttaneet talousarvioehdotukseen siten, että niiden vuoksi oli suoritettu erinäisiä töitä, joilla oli pysyvää arvonsa ja joihin kuuluivat urheilupaikkojen suurentaminen ja parantaminen, liikenneväylien järjestely ja parantaminen, puistojen kunnostaminen sekä erinäisten rakennustöiden jouduttaminen.

Kiinteistön ostoihin oli esitetty varattavaksi 20 milj. mk, sekä vuoden varrella ilmaantuvia pääomamenoja varten 30 milj. mk.

V:n 1949 säästö oli kokonaisuudessaan käytetty kertomusvuoden lisätalousarviossa eikä kertomusvuodelta ollut merkitty varsinaista säästöä lukuunottamatta niitä siirtomäärärahoja, jotka uuden tilisäännön ja kaupunginvaltuuston käsiteltävänä olevan ehdotuksen mukaisesti palautuvat kaupunginkassaan. Säästö arvioitiin 512 milj. mk:ksi.

Käsiteltyään kaupunginhallituksen laatimaa talousarvioehdotusta sekä kaupunginhallituksen siihen esittämiä täydennyksiä, kaupunginvaltuusto vahvisti ¹⁾ v:n 1951 talousarvion, jonka pääluokkien ja osastojen loppusummat sekä näiden meno- tai tulolisäykset (+) ja meno- tai tulovähennykset (—) v:n 1950 vakinaisen ja lisätalousarvion vastaaviin määriin verraten ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

Menot

Varsinaiset menot

1. Yleinen kunnallishallinto	mk	779 195 618	+	232 498 128
2. Oikeus- ja järjestystoimi	»	437 893 363	+	145 069 146
3. Palotoimi	»	167 106 665	+	58 117 933
4. Terveystenhoito	»	238 060 827	+	67 787 347
5. Sairaanhoidto	»	1 357 104 095	+	327 824 191
6. Huoltotoimi	»	643 148 088	+	150 362 035
7. Lastensuojelu	»	243 466 201	+	64 642 218
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	»	268 301 820	+	102 517 763
9. Opetustoimi	»	1 095 307 735	+	348 329 599
10. Sivistystoimi	»	172 330 663	+	60 328 971
11. Kiinteistöt	»	483 209 839	+	113 291 961
12. Yleiset työt	»	919 715 700	+	194 624 012
13. Liikennelaitos	»	122 380 252	+	122 380 252
14. Satamat	»	490 922 380	+	146 092 966
15. Teurastamo	»	84 866 852	+	23 345 251
16. Elintarvikekeskus	»	145 019 448	+	25 177 130
17. Teollisuuslaitokset	»	—	—	30 600 000
18. Sekalaiset yleiset menot	»	319 030 000	—	630 990 500
19. Korot ja lainakustannukset	»	188 234 328	+	29 594 776
20. Verojen poistot ja palautukset	»	176 500 000	+	16 200 000
Yhteensä mk		8 331 793 874	+	2 228 183 679

Pääomamenot

21. Tuloa tuottavat pääomamenot	mk	3 153 335 123	+	451 010 667
22. Tuloa tuottamattomat pääomamenot	»	1 832 790 626	+	405 827 571
23. Velan kuoletus	»	141 066 685	+	28 424 914
Yhteensä mk		5 127 192 434	+	885 263 152
Kaikkiaan mk		13 458 986 308	+	3 113 446 831

Tulot

Varsinaiset tulot

1. Yleinen kunnallishallinto	mk	3 680 000	+	2 130 000
2. Oikeus- ja järjestystoimi	»	8 659 800	+	2 900 000
3. Palotoimi	»	5 850 000	—	600 000
4. Terveystenhoito	»	44 581 891	+	7 652 202
5. Sairaanhoidto	»	381 002 830	+	88 592 690
6. Huoltotoimi	»	177 131 767	+	35 412 767
7. Lastensuojelu	»	69 499 404	+	17 675 065
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	»	36 355 774	+	13 103 582
9. Opetustoimi	»	206 012 753	+	32 902 050
10. Sivistystoimi	»	11 510 120	+	1 458 956
11. Kiinteistöt	»	385 018 920	+	17 622 871
12. Yleiset työt	»	301 542 629	+	105 049 278

¹⁾ Kvsto 13 p. jouluk. 823 § ja 824 §, 14 p. jouluk. 829 §, 20 p. jouluk. 865 § ja 29 p. jouluk. 871 § sekä khn mietinnöt n:o 15, 20 ja 21.

13. Liikennelaitos	mk	—	—	2 400 120
14. Satamat	»	615 444 800	+	163 318 300
15. Teurastamo	»	92 677 620	+	24 601 900
16. Elintarvikekeskus	»	148 000 000	+	26 200 000
17. Teollisuuslaitokset	»	107 149 416	—	12 382 253
18. Sekalaiset yleiset tulot	»	37 200 000	+	1 000 000
19. Korot ja osingot	»	565 573 349	+	104 372 238
20. Verot	»	8 581 911 191	+	1 686 654 776
Yhteensä mk		11 778 802 264	+	2 330 646 675

Pääomatulot

21. Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot mk	457 656 164	+	63 806 328	
22. Lainavarat	»	460 527 880	+	117 365 880
Säästö edelliseltä vuodelta	»	762 000 000	—	44 580 179
Yhteensä mk		918 184 044	—	59 962 552
Kaikkiaan mk		13 458 986 308	+	2 511 818 883

Seuraavassa selostetaan tärkeimpiä muutoksia, jotka ovat havaittavissa valtuuston v:ksi 1951 vahvistamassa talousarviossa v:n 1950 talousarvioon verraten:

Menosääntö. Varsinaisten menojen ensimmäisen pääluokan, Yleinen kunnallishallinto, hallintomenoihin varattiin matkailijakartan uutta painosta varten 1. s milj. mk sekä Aravatalojen rakennusaikaista valvontaa varten tarvittavan tarkastajan palkkaamiseen ja matkakustannusten suorittamiseen 600 000 mk. Eduskuntavaalien aiheuttamia kuluja varten varattiin 7 milj. mk. Reviisiolaitoksen tarkastajien palkkiot korotettiin kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾ mukaisesti. Pääluokan määrärahojen loppusumma oli 779 195 618 mk sen kertomusvuonna oltua 546 697 490 mk.

Toisessa pääluokassa, Oikeus- ja järjestystoimi, Maistraatin nimikkeelle Tarverahat merkittiin määräraha kunnallisneuvosmiehille oman auton käytöstä virkatehtävissä maksettavaa korvausta varten. Raastuvanoikeuden uudelleen järjestelyn ja eräiden virkojen järjestelyn vuoksi merkittiin sen palkkoja varten 50 220 230 mk, määrärahan ollessa kertomusvuonna 17 629 820 mk, kun sen sijaan tilapäisen työvoiman kohdalle merkittiin vain 425 080 mk vastaavan luvun ollessa kertomusvuonna 11 801 706 mk. Raastuvanoikeuden arkiston ja puhtaaksikirjoituskanslian sääntöpalkkaisia virkoja varten varattiin²⁾ 4 055 160 mk määrärahan ollessa kertomusvuonna 1 487 230 mk. Edelleen mainittakoon, että poliisilaitoksen yleismenojen momentille Kaupungin osuus poliisilaitoksen rahallisiin menoihin merkittiin 210 milj. mk. Valtuuston kertomusvuonna myöntämä määrärahan ylitys oli 10 831 682 mk. Huoneenvuokralautakuntien yhteiset menot olivat 41 410 828 mk. Määrärahojen korotukset aiheutuivat, huolimatta eräiden tilapäisten virkojen lakkauttamisesta, yleisestä palkkojen korotuksesta ja hintojen noususta.

Palotoimen, kolmannen pääluokan, kaluston hankintamäärärahoihin merkittiin 2 milj. mk palokunnan autokorjaamossa tarvittavia työkoneita varten, 10 milj. mk yhden ruiskumoottoriveneen hankkimiseksi kaupungin satamaan. Edelleen merkittiin 85 000 mk kankaanleikkuukoneen hankkimiseksi palokunnan rääätälän työhuoneeseen. Muut menot ovat pääasiassa palotoimen säännölliseen hoitoon kuuluvia kohonneen hinta- ja palkkatason aiheuttamine muutoksineen. Vakinaisten palomiesten osuusruokalan avustamiseen merkittiin 200 000 mk.

Neljännän, terveydenhoidon pääluokan luvun, Vuokra määrärahoihin merkittiin uutena eränä 72 000 mk Malmin ja Oulunkylän piirin aluelääkärin vastaanottohuoneistojen vuokriin sekä Malmin kodinhoitajan asunnon lämpöön 12 450 mk. Terveydellisten tutkimusten laboratorion pienehköjen laboratoriokeiden hankkimiseen merkittiin 20 000 mk ja polarisatiomikroskoopin hankkimiseen 80 500 mk. Eläinlääkintöosaston tarverahoihin merkittiin auton käyttökustannuksiin 100 000 mk sekä uuden auton hankkimiseen 500 000 mk. Maidontarkastamon neuvonta- ja valvontatyöhön tuotantopaikalla

¹⁾ Ks. v:n 1949 kert. I osan s. 6. — ²⁾ Kvsto 30 p. elok. 458 §.

merkittiin tehdyn¹⁾ sopimuksen mukaan 624 000 mk. Tuberkuloosihuoltotoimiston röntgenkoneiden kunnossapitoon ja korjauksiin myönnettiin 100 000 mk sekä röntgenkoneen kuljetuskustannuksiin 150 000 mk. Pakilan ja Kulosaaren uusien äitiys- ja lastenhoidon-neuvoloiden vuokriin merkittiin yhteensä 201 000 mk, kaluston hankintamäärärahoissa otettiin huomioon kertomusvuonna tapahtuneet määrärahojen ylitykset²⁾. Rh-tutkimusten suorittamiseen merkittiin uutena määrärahana 300 000 mk. Helsingin yliopiston oikeuslääketieteelliselle laitokselle myönnettiin 985 000 mk valtuuston päätöksen³⁾ mukaisena korvauksena henkilöön kohdistuvien oikeuslääkeopillisten tutkimusten suorittamisesta.

Viidennen pääluokan, Sairaanhoidon, määrärahat korotettiin 378.4 milj. mk kertomusvuoden määrärahoihin verrattuna. Huomattavin nousu määrärahoissa tapahtui lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden sekä kaluston hankinnoissa. Lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden menojen nousu oli huomattavin Kivelän sairaalan kohdalla, 2 milj. mk, lopullisen määrän ollessa 19.45 milj. mk. Samalla mainittakoon, että tuberkuloosisairaalan lääkkeiden, streptomysin ja PAS-lääkkeiden käyttöön merkittiin 12 milj. mk, lopullisen summan ollessa 13.19 milj. mk. Kulkutautisairaalan kohdalla merkittiin kaluston hankintamäärärahoja 8.25 milj. mk, josta uuden bakteriologisen laboratorion osuus oli 1.2 milj. mk. Huomattavin nousu kaluston hankintamäärärahoissa tapahtui Kivelän sairaalan kohdalla n. 4.7 milj. mk, lopullisen määrän ollessa 18 561 850 mk. Ruokintapäiväkustannukset merkittiin samansuuruisiksi kuin kertomusvuonnakin eli 110 mk:ksi kaikissa muissa sairaaloissa paitsi Nikkilän sairaalassa, jossa se oli 85 mk. Hoitokustannusten korvaus Suomen punaisen ristin sairaalalle kohosi n. 24 milj. mk, lopullisen määrän ollessa 77 119 120 mk. Kellokosken sairaalalle merkittiin 12 285 900 mk:n määräraha huomioon ottaen valtuuston kertomusvuonna myöntämä 3.168 milj. mk:n suuruinen ylitys. Boijen sairaalalle ja synnytyslaitokselle merkittiin 5.913 milj. mk.

Huoltotoimen, kuudennen pääluokan, ensimmäisen luvun määrärahaan Alkoholisti-huollon tehostaminen merkittiin 1.8 milj. mk valvonta-asteella olevien alkoholistien lääkintöhoitoon sekä heidän ja heidän perheittensä vapaaehtoista huoltoa varten. Kunnalliskodin arvioidut lämpökustannukset alenivat 15.2 milj. mk:sta 2 694 500 mk:aan, mikä johtui koksien saantimahdollisuuksien parantumisesta. Kunnalliskodin ajokalumäärärahoihin merkittiin 700 000 mk:n lisäys hoidokkien kuljetukseen tarvittavan uuden auton hankkimiseksi, yhteensä merkittiin kaluston hankintamäärärahoihin 8.092 milj. mk. Kunnalliskodin ruokintapäiväkustannukset arvioitiin 100 mk:ksi entisen 80 mk:n asemasta. Tervalammen työlaitoksen lämpömäärärahoihin merkittiin koksien hankintaan 200 000 mk ja halkojen hankintaan 460 000 mk, koska laitoksen metsistä voitiin hakata halkoja vain 1 500 m³, josta määrästä osa jouduttiin käyttämään laitoksen ulkopuolella. Laitoksen kaluston hankintamäärärahoihin merkittiin 4.455 milj. mk, johon summaan sisältyi 325 000 mk uuden pakettiauton hankkimiseen ja 3 milj. mk uuden alkoholisti-huoltolarakennuksen perushankintoihin. Ruokintapäiväkustannukset merkittiin 80 mk:ksi. Työtupien määrärahat nousivat 68 197 082 mk:aan oltuaan kertomusvuonna 61 238 322 mk. Luvussa Hoito huoltolautakunnalle kuulumattomissa laitoksissa ja yksityisissä kodeissa sekä suoranaisia avustuksia sairaalamaksut nousivat 126.53 milj. mk:aan. Suoranaisiin avustuksiin merkittiin 145 milj. mk kertomusvuoden vastaavan luvun ollessa 120 milj. mk, korotus johtui köyhäinhoitoa saavien luvun lisääntymisestä sekä siitä että ravinto- ja vuokra-avustuksia oli ollut korotettava yleisen hintojen nousun takia. Huoltolautakunnan käytettäväksi tarkoitettuihin avustuksiin merkittiin 2.4 milj. mk. Kaupunginhallituksen käyttövarat korotettiin 5 milj. mk.

Menosäännön seitsemännessä pääluokassa, Lastensuojelu, arvioidut menot lisääntyivät 63 104 258 mk. Huomattavimmat määrärahojen korotukset aiheutuivat laitosten kohonneiden kustannusten ja sijoitusmaksujen korottamisen vuoksi. Niinpä yksityishoitoon ja jatko-opetukseen varattiin 50 milj. mk. Suojelukasvatuksellisten tapausten lisääntyminen ja kesälapsitoiminnan laajeneminen ovat myös vaikuttaneet menojen nousuun. Tuberkuloottisten lasten erikoishoitoon merkittiin 8 milj. mk. Laitosten ruokintapäiväkustannukset vaihtelivat 60—100 mk:aan. Siviili-invalidien avustuksiin, joihin aikaisemmin käytetyt määrärahat oli anottu erikseen, merkittiin 700 000 mk. Lastensuojelulautakun-

¹⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 45. — ²⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 40. — ³⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 40.

nan käytettäväksi myönnettyihin avustuksiin merkittiin uutena menoeränä Aula-työkotien kannatusyhdistykselle 350 000 mk vajaamielisten nuorten työkodin tukemiseksi. Kaupunginhallituksen käytettäväksi eräisiin suurempiin, asianomaisten laitosten vuotuismenoista riippuviin avustuksiin merkittiin 10 milj. mk.

Erinäiset sosiaaliset tehtävät nimiseen kahdeksanteen pääluokkaan kuuluvan työnvälitystoimiston ammatinvalintakomitean käyttöön merkittiin 1.5 milj. mk. Kaupunginhallituksen käyttövaroihin työttömyyden varalta merkittiin 1 milj. mk. Urheilu- ja retkeilymäärärahojen huomattavimmat korotukset oli havaittavissa kansanpuistoissa Pihlajasaarella, johtuen Itäisen Pihlajasaaren liittämisestä kansanpuistoon ja siellä tehdyistä korjauksista ja uudistuksista, sekä Kivinokassa, jossa myös oli tehty tavallista runsaammin korjaus- ja uudistustöitä. Uimastadionin valmistuttua täysin käyttökuntoiseksi merkittiin sen tarpeisiin uutena menoeränä 2 805 610 mk. Urheiluneuvontaan merkittiin 1.5 milj. mk, johtuen lisäys 7 uuden uinninopettajan palkkaamisesta liitosalueelle perustettuja uusia kunnallisia uintipaikkoja varten. Uutena määrärahana merkittiin 300 000 mk urheiluseurojen nuorten leiritoiminnan avustamiseen. Yhteensä varattiin urheilu- ja retkeilymäärärahoihin 135 266 695 mk vastaavan luvun ollessa kertomusvuonna 82 151 199 mk. Kansanhuoltolautakunnan ja sen toimiston määrärahan korotus johtui etupäässä palkkojen korotuksesta. Kaupunginvaltuuston annettua asutuslautakunnan tehtäväksi eräiden maanhankinta-alueiden kuntoonpanoon liittyvien tehtävien hoitamisen väliaikaisen, tarkoitusta varten perustettavan asutustoimiston avulla, nousivat asutuslautakunnan menot 2 926 592 mk:aan vastaavan luvun ollessa kertomusvuonna 32 400 mk. Kansaneläkelaisissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuudet korotettiin 30 milj. mk:sta 50 milj. mk:aan. Raittiusvalistustoimintaan varattiin 1.2 milj. mk, neuvonta- ja järjestelytoimintaan 700 000 mk ja raittiustilanteen tutkimiseen uusi 280 000 mk:n menoerä. Nuorisotyölautakunnan menoihin merkittiin Käpylän kerhokeskuksen vuokraan 198 684 mk ja 100 000 mk Pasilan nuorisojärjestöjen huoneiston korjauksia varten. Avustuksiin merkittiin yhteensä 20 063 000 mk, josta raittiustyön tukemiseen kaupunginhallituksen käytettäväksi 6.5 milj. mk.

Opetustoimen pääluokkaan, yhdeksänteeseen, sisältyvien opetuslaitosten oppilasmäärä osoitti lisääntymistä muiden paitsi ruotsinkielisten kansakoulujen kohdalla. Suomenkielisten kansakoulujen oppilasmäärän oli arvioitu talousarviovuonna nousevan 19 500 ja ruotsinkielisten kansakoulujen 4 500. Suomenkielisten kansakoulujen kaluston hankintamenoihin merkittiin 4 milj. mk, sillä liitosalueen koulut, lisäluokkien järjestely ja jatkokoulu-toiminnan kehittäminen aiheuttivat jatkuvasti lisähankintoja. Ruotsinkielisten kansakoulujen vastaavalle tilille merkittiin 7 516 120 mk, johon uusina määrärahoina sisällytettiin Annankadun kansakoulun uuden talon sisustamiseen 1 671 120 mk sekä 945 000 mk Kruununhaan veistotyöpajan koneiden hankintaan. Suoranaisiin avustuksiin merkittiin suomenkielisten kansakoulujen osalta 82 992 000 mk, josta 74.1 milj. mk oppilaiden ruokintaan ja vähävaraisten oppilaiden vaatetukseen 8.112 milj. mk vastaavan luvun ollessa ruotsinkielisten kansakoulujen kohdalla 20.412 milj. mk, josta ruokintaan käytettiin 18 milj. mk ja vähävaraisten oppilaiden vaatetukseen 1.8 milj. mk. Opintoapurahoja merkittiin 30:lle suomenkielisen kansakoulun kahdeksannen luokan oppilaalle yhteensä 90 000 mk ja ruotsinkielisen kansakoulun vastaavan luokan kuudelle oppilaalle yhteensä 18 000 mk. Valmistavan poikien ammattikoulun käyttöön siirtyneiden erikoisammattikoulun Kansakoulukatu 3:ssa sijaitsevien huoneiden vuokraan merkittiin 798 600 mk uutena menoeränä. Kurssitoimintaan merkittiin 1.95 milj. mk niin ikään uutena menoeränä. Lastentarhojen määrärahojen korotukset johtuivat laitosten lukumäärän lisääntymisestä, palkkojen ja vuokrien korotuksesta sekä tarveaineiden hintojen kallistumisesta. Lastentarhojen kaluston hankintamäärärahoihin varattiin uusi 800 000 mk:n määräraha neljän uuden pianon hankkimiseksi. Santahaminan laivamatkoja varten merkittiin 7 200 mk. Kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾ perusteella merkittiin uutena menoeränä Ruskeasuon ja Maunulan lastentarhaa ja -seimeä varten kummallekin 6 622 090 mk. Lasten leikkikenttätöimintää varten varattiin 3 767 750 mk, josta uusina määrärahoina 176 400 mk Tapanilan ja 161 500 mk Munkkiniemen leikkikenttätöimintaan. Yhteensä merkittiin lastentarhojen menoihin 204 442 662 mk kertomusvuoden määrärahan ollessa 129 442 298 mk. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan käyttöön kuuluviin avustuksiin

¹⁾ Kvsto 11 p. lokak. 589 ja 590 §.

varattiin yhteensä 5 712 930 mk. Kauppaoppilaitosten, teknillisten oppilaitosten ja yksityisten lastenhuoltolaitosten avustuksia korotettiin yleensä 30 %. Kertomusvuonna eri päätöksen perusteella 175 000 mk:n avustuksen saaneelle Helsingin venäläiselle N. J. Tabunoffin alkeiskoululle merkittiin uusi 220 000 mk:n määräraha. Suomen punaisen ristin Käpylän lastentarhalle merkittiin uusi 951 200 mk:n määräraha. Kaupunginhallituksen käyttövaroihin varattiin 1 milj. mk.

Kymmenenteen pääluokkaan, Sivistystoimi, kuuluvan kaupunginkirjaston kaluston hankintamäärärahoihin varattiin valtuuston päätöksen¹⁾ mukaan uusina määrärahoina 366 000 mk tuberkuloosisairaalan sairaalakirjaston kalustoa varten, 403 000 mk kulkutautisairaalan sairaalakirjaston kalustoa varten, sekä 1.25 milj. mk Munkkiniemen sivukirjaston kalustoa varten. Uusien sairaalakirjastojen ja sivukirjastojen kirjankuljetus- huoltoon varattiin uusi 60 000 mk:n määräraha. Kaupunginmuseon menoja varten merkittiin yhteensä 3 000 788 mk. Musiikkilautakunnan käytettäväksi myönnettäviä avustusmäärärahoja teattereiden ja taidelaitosten tukemiseksi korotettiin yleensä n. 50 %. Suurimmat avustukset saivat Suomen kansallisteatteri, 4.5 milj. mk, Svenska teatern, 8 milj. mk, Helsingin kansanteatteri oy., 7.5 milj. mk, ja Helsingin työväenteatterin kannatusyhdistys 4.5 milj. mk. Uutena määrarahana kirjastolautakunnan käytettäväksi merkittiin valtuuston Yhdistys kirjoja sokeille järjestölle myöntämä²⁾ 350 000 mk sokeain kirjastotoimintaa varten.

Kiinteistöjen pääluokan, yhdenmentoista, ensimmäisessä luvussa Kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto varattiin uusina menoerinä työntekijäin vuosiloma-ajan palkkoihin 130 000 mk ja työntekijäin sairausajan palkkoihin 120 000 mk. Kolmio-, monikulmio- ja yksityiskohtien mittauksiin varattiin entisen 5 865 000 mk:n sijasta 7 650 000 mk, maaperätutkimusten suorittamiseen asemakaavoja varten merkittiin 600 000 mk. Maatalousosaston oman maatalouden peltoviljelyksen osalle varattiin 16.5 milj. mk, josta hevos-, auto- ja traktorityön osalle merkittiin 8 392 500 mk. Autojen ja traktorien käyttökuluihin merkittiin uutena menoeränä 1.3 milj. mk. Tuotteiden myyntikustannukset olivat kohonneet kertomusvuonna merkitystä 500 000 mk:sta 2 075 000 mk:aan, josta suurin osa, eli 1.425 milj. mk merkittiin hevos-, auto- ja traktorityön osalle. Rakennusten kunnossapitoon merkittiin 2 milj. mk. Uudisrakennuksiin varattiin 2.5 milj. mk ja vuokralle annettujen rakennusten korjauksiin 2 037 500 mk. Metsätalousosaston työpalkkoihin merkittiin uutena menoeränä 30 000 mk tientekopalkkoja varten. Kaluston hankinta- ja kunnossapitokuluihin merkittiin niinkään uusi 750 000 mk:n määräraha uuden auton ostoon, tarvikkeiden hankintaan ja korjauksiin varattiin 25 000 mk. Luonnonsuojelukohteiden hoitoon merkittiin uusi 100 000 mk:n määräraha. Kaupungin talojen korjausmäärärahat korotettiin 18.18 milj. mk:sta 33 milj. mk:aan, johon määrärahaan sisältyi 17 milj. mk Kaivohuoneen ja 3 milj. mk Kappelin ravintolan korjauksia varten. Poliisihuoneistojen vuokrat alenivat 2 106 353 mk, joka johtui poliisihuoneistojen siirtämisestä kaupungin taloihin. Kunnallisten työväenasuntojen korjauksiin varattiin 10 milj. mk ja puistotalojen korjauksiin 5 milj. mk. Kumpulan ja Malmin kunnallisten asuntojen menot merkittiin 3 096 960 mk:ksi, josta Malmin kunnallisten asuntojen osuus oli 2 070 380 mk. Yleisten töiden käyttettäväksi tarkoitetuista rakennusten korjausmäärärahoista merkittiin momentille Poliisilaitoksen rakennukset 8 milj. mk, Palolaitoksen rakennukset 4.923 milj. mk, josta summasta varattiin 2 milj. mk Sörnäisten niemen vartiorakennuksen siirtämiseksi Herttoniemeen, Tuberkuloosia sairastavien henkilöiden asuntotalojen momentille merkittiin 1 240 275 mk. Kampin alueen työmaakonttoria ja varastoa varten merkittiin 155 000 mk, Lauttasaaren ja Haagan sivukirjastoa varten yht. 75 000 mk, Runeberginkadun 17:ssä sijaitsevaa huoneistoa varten varattiin 35 000 mk ja Talin kartanon kunnostamista varten 682 000 mk. Mittaus-, vaakitus- ja pohjatutkimuksiin merkittiin 300 000 mk. Kertomusvuonna myönnetty määrärahan ylitys huomioon ottaen arvioitiin Sörnäs ab:n osuus yhtiön entisten vuokra-alueiden tuloista, lukuunottamatta Verkkoosaarten tuloja, 1.7 milj. mk:ksi, koska kaupungin ja yhtiön välisten sopimusten mukaan kaupungin on suoritettava Helsingin osakepankille puolet mainittujen vuokra-alueiden tuloista, joista kaupungin hyväksi vähennetään vuotuiset kunnossa- ja puhtaanapitokustannukset, sekä rakennuskustannusten korot 5 %:n mukaan. Vielä merkittiin uusi 600 000 mk:n määräraha uuden yhdistetyn henkilö- ja kuorma-auton hankkimiseksi talo-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 61. — ²⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 61.

osastolle sekä 4 milj. mk:n määräraha Helsingin keskuksen asemakaavan suunnittelua avustamaan asetetun asemakaavatoimikunnan työstä aiheutuvia menoja varten. Työkeskus Toimelan tukiyhdistyksen avustamiseen varattiin 150 000 mk.

Kahdennentoista pääluokan, Yleiset työt, määrärahoja oli huolimatta noudatettavasta säästäväisyydestä ollut osittain korotettava, jotta aikaisempien vuosien puutteellisen hoidon aiheuttamat vauriot saataisiin nopeammin korjatuiksi. Niinpä katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjaukseen ja kunnossapitoon vanhalla kaupunkialueella merkittiin kertomusvuoden 37.35 milj. mk:n sijasta 46.24 milj. mk ja liitosalueen katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon 39 724 550 mk. Liikenteen järjestelyyn valtuuston myöntämä määrärahan ylitys huomioituna merkittiin 6.5 milj. mk, johon summaan sisältyi 1.75 milj. mk:n määräraha liikenteenohjaus-valaisimien hankkimista varten. Katujen ja teiden päällystysten uusimiseen kaupunginhallituksen määräyksen mukaan merkittiin 35 milj. mk, koska kestopäällystämisen asteettainen jatkaminen alentaa hoitomenoja. Puhtaanapitoon merkittiin yhteensä 80.7 milj. mk. Satamalautekunnan käytettäväksi siltojen käyttöön ja korjauksiin sekä varasto- ja teollisuusalueiden katuihin ja rautateihin varattiin yhteensä 4.8 milj. mk. Viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon varattiin yhteensä 39 654 530 mk kertomusvuoden määrärahan ollessa 35 534 530 mk, summa oli siis, huolimatta kohonneesta hinta- ja palkkatasosta, voitu pitää suunnilleen ennallaan, koska viemärien uusiminen oli aiheuttanut kunnossapitokustannusten pienenemisen. Istutusten hoitoon merkittiin eräiden uusien puistojen hoitokustannukset huomioon ottaen 29 milj. mk ja liitosalueen istutusten kunnossapitoon 1 milj. mk. Tuholaistorjuntaa varten varattiin uusi 500 000 mk:n määräraha. Varaston määrärahoihin merkittiin työkalujen ja pienemmän kaluston ostoon, kunnossapitoon ym. 9 milj. mk sekä uusien koneiden ostoon 45 milj. mk, uusien autojen ostoon 3.7 milj. mk ja uusien lippujen ja lipputankojen hankintaan olympiakisoja silmällä pitäen 1.5 milj. mk. Suojavaatetuksen hankintaan varattiin 4 milj. mk. Työntekijäin ja työmäärärahoista palkattujen kuukausipalkalla olevien viranhaltijain erinäisiin etuihin kuuluvan vuosiloman määrärahaksi merkittiin 75 milj. mk ja sairausapuun 37 milj. mk. Kaupunginhallituksen käyttövarat korotettiin 25 milj. mk:sta 30 milj. mk:aan.

Liikennelaitoksen pääluokan, kolmannentoista, menoarvio osoitti vajausta 122 380 252 mk. Lautakunnan palkkamenoja oli ollut mahdotonta täsmällisesti arvioida, koska ei ollut varmuutta siitä, toimitettaisiinko tilatut autot ja raitiovaunut sopimuksen mukaisesti ja niistä toimituksista riippui, milloin lisähenkilökuntaa oli otettava. Raitioliikennemenot nousivat 238 160 249 mk kertomusvuoteen verraten. Näistä mainittakoon palkkamenot 447 844 849 mk, ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito 48 milj. mk ja raitiovaunuston kunnossapito 186 060 200 mk. Omnibusi liikenteen menot merkittiin 398 805 060 mk:ksi, josta omnibusvaunuston kunnossapitoon varattiin 118 milj. mk. Johdinautoliikenteen menot nousivat 3 776 180 mk kertomusvuoteen verraten. Laivaliikenteen liikennöimiskustannuksiin merkittiin 5.92 milj. mk. Korkomenoihin varattiin 83.7 milj. mk ja laitteiden arvon kuoletuksiin 78 milj. mk. Yhteisiin sekalaismenoihin varattiin uusina menoerinä 1.84 milj. mk liikennehenkilökunnan koulutukseen sekä 500 000 mk liikennevalaistukseen.

Satamien menot, neljännentoista pääluokan, arvioitiin 490 922 380 mk:ksi. 146.1 milj. mk:n lisäys kertomusvuoden talousarvioon verraten aiheutui pääasiallisesti hintojen ja palkkojen korotuksesta. Palkkamenot olivat nousseet 81.5 milj. mk kertomusvuoden talousarvioon verraten. Sataman liikenteen jatkuva koneellistamista, liikenteen tehostamista ja käsittelykustannusten alentamista varten merkittiin sen kaluston hankintamäärärahoihin 18.82 milj. mk. Käyttökulujen, joihin varattiin 65 239 600 mk, nousu aiheuttivat osaltaan satama-alueen sähkövalaistus ja puhtaanapito. Satamien kiinteitä laitteita varten merkittiin kertomusvuoteen verraten 10 milj. mk:n lisäys ja irtoneisia laitteita varten 1.5 milj. mk:n lisäys. Henkilökunnan järjestötoimintaa varten merkittiin uusi 150 000 mk:n määräraha. Purjehdusseurojen satamissa, Olympialaisia silmälläpitäen, suoritettavia töitä varten varattiin 18.13 milj. mk.

Viidennentoista pääluokan, Teurastamo, arviomenoja ja -tuloja huomioitaessa todettiin laitoksen tuottaneen voittoa 7 911 928 mk. Laitoksen menot lisääntyivät n. 23.3 milj. mk lopullisten menojen noustessa 84 866 852 mk:aan. Lämpökustannukset olivat alentuneet 1 563 370 mk kertomusvuoteen verraten, mikä johtui koksien ja hiilen saantimahdollisuuksien paranemisesta ja niiden hintojen alenemisesta. Uusina määrärahoina merkittiin 375 000 mk maitolaboratorion lämmitykseen, 176 820 mk sen vedenkulutusta

ja mittarivuokria varten sekä 300 000 mk mainontaan ja edustukseen. Rakennusten, teiden ja ratojen korjauksiin ja kunnossapitoon varattiin 9. s milj. mk ja teurastajien palkkoihin 13 milj. mk.

Elintarvikekeskuksen pääluokan, kuudennentoista, arviomenot ja -tulot huomioon ottaen laskettiin laitoksen ylijäämäksi 2 980 552 mk, kertomusvuoden ylijäämän oltua 1 957 682 mk. Kaluston hankintaan varattiin 1. s milj. mk mm. laitokselle hankittavaa kuorma-autoa varten ja käyttövaroihin 2. s milj. mk, johon sisältyi myös määräraha vaatehankintoja varten.

Seitsemännentoista, teollisuuslaitosten pääluokan arviomenojen lisäys ylitti talousarviovuonna 300 milj. mk, mutta laitosten sekä menot että tulot huomioon ottaen osoitautui menoarvio kuitenkin tulovoittoiseksi. Vesilaitoksen osuudeksi kassa- ja tiliviraston palkkoihin merkittiin 1 384 280 mk uutena määrärahana, sen osuudeksi kannantakuluihin varattiin 200 000 mk. Laitoksen tuntuvimmat menolisäykset tapahtuivat momentilla Vedenpumpuaminen ja -puhdistus, ollen lisäys n. 15 milj. mk eli lopullinen määrä 57 332 000 mk, korjauksiin ja muihin kustannuksiin merkittiin 30 868 000 mk, josta Lauttasaaren painetta lisäävän pumppuaseman käyttöön ja hoitoon 500 000 mk uutena määrärahana. Kaluston hankintaan varattiin 3. s milj. mk vesilaitoksen autokannan uusimista varten. Pääoma-arvon kuoletuksiin merkittiin 51 milj. mk ja pääoma-arvon korkoihin 94 milj. mk, konttokuranttilin korkoihin kaupunginkassassa merkittiin 10 milj. mk eli miljoona markkaa vähemmän kuin kertomusvuonna. Kaasulaitoksen osuudeksi kannantakuluihin merkittiin 9 milj. mk. Momentille Kaasunvalmistus ja sen sivutuotteet varattiin 423 735 400 mk, joka on n. 6. s milj. mk suurempi kuin kertomusvuoden talousarviossa oleva määrä. Pääoma-arvon kuoletuksiin merkittiin 24 milj. mk ja pääoma-arvon korkoihin 21. s milj. mk. Sähkölaitoksen energianhankinnan ja käyttötarvikkeiden momentille merkittiin 631 930 000 mk eli n. 107 milj. mk enemmän kuin kertomusvuoden talousarviossa. Vakuutettavan omaisuuden lisääntymisen takia merkittiin vakuutusmaksuihin ja veroihin 4 milj. mk entisen 2. s milj. mk:n sijaan. Pääoma-arvon kuoletuksien korotettiin 120 896 500 mk:sta 147 144 000 mk:aan ja pääoma-arvon korko 131 141 500 mk:sta 170 110 000 mk:aan. Kaluston hankintamenoista 6. s milj. mk:sta varattiin 2. s milj. mk uusien autojen hankkimiseen, 1. s milj. mk työmaakoppeja varten sekä 300 000 mk konttorikoneita varten. Palkkojen ja eläkkeiden korottamiseen, kaupunginhallituksen käytettäväksi varattiin entisen 8. s milj. mk:n sijasta 1 milj. mk. Katu- ja satamavalaitukseen merkittiin 21. s s milj. mk.

Sekalaiset yleiset menot nimisessä kahdeksannessatoista pääluokassa arvioidut menot vähenivät 630 990 500 mk. Pääluokan ensimmäiseen lukuun, Erinäiset määrärahat, sisältyviä avustuseriä korotettiin yleensä 50 %. Poikkeuksen näistä määrärahoista teki Helsingin kaupungin historiatoimikunnan käyttöön merkitty määräraha, joka alennettiin 5. s milj. mk:sta 1 milj. mk:aan. Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunnan teekkarirahaston avustamiseen merkittiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti uutena eränä 3. s milj. mk. Pääluokan toisessa luvussa, Käyttövarat, merkittiin kaupunginvaltuuston yleiset käyttövarat entisen suuruisiksi eli 30 milj. mk:ksi. Kaupungin edustustilaisuuksia varten merkittiin myös entinen määrä eli 6. s milj. mk. olympiakisojen järjestelyä varten kaupunginhallituksen käytettäväksi varattiin 20 milj. mk eli 5 milj. mk vähemmän kuin kertomusvuonna. Koululaisille, invalideille ja sokeille myytävien liikennelaitoksen alennuslippujen aiheuttaman tappion peittämiseksi kaupunginhallituksen käytettäväksi varattiin 50 milj. mk. Palkkojen korottamiseen kaupunginhallituksen käytettäväksi merkittyä määrärahaa alennettiin 600 milj. mk sen oltua kertomusvuonna 780 milj. mk.

Yhdeksännentoista pääluokan, Korot ja lainakustannukset, määrärahaa Ulkomaisessa rahassa maksettava velka alennettiin 1 440 981 mk eli 15 170 242 mk:aan, kun sen sijaan Suomen rahassa maksettava velka kohosi 29 678 695 mk eli 81 349 738 mk:aan. Rakenuslainat kohosivat 70 589 552 mk:sta 100 184 328 mk:aan. Tilapäisluoton korkoihin merkittiin entinen 5 milj. mk:n määräraha, samaten kurssitappiot, kustannukset ja poistot määrärahoihin entinen 83. s s milj. mk.

Verojen poistojen ja palautusten pääluokassa, joka on kahdeskymmenes, korotettiin erinäisten poistojen ja palautusten määräraha 300 000 mk:sta 1. s milj. mk:aan. Momentille

¹⁾ Kvsto toukok. 10 p:nä 260 §.

Kunnallisverojen poistot ja palautukset merkittiin 15 milj. mk:n suuruinen lisäys lopullisen määrärahan ollessa 175 milj. mk.

Pääomamenot alkavan kahdennenkymmenennenensimmäisen pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot lukuun Kiinteistöostot, merkittiin valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 11 milj. mk:n määräraha Lauttasaaren korttelissa n:o 31074 olevan 6 600 m² suuruisen tontin ostoon sekä 7 milj. mk Munkkiniemen yhteiskoulun kannatusyhdistyksen vuokraoikeuden lunastamiseen. Kiinteistöjen ostoon, kaupunginvaltuuston käytettäväksi merkittiin 20 milj. mk. Satamien käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi menoarviovuodelle 300 milj. mk. Määrärahoista merkittiin Länsisataman rakennustöihin 21. s milj. mk, Eteläsataman makasiinirannan rakennustöihin, jotka työt oli saatava valmiiksi olympiakisoihin mennessä, 145 milj. mk, Katajanokan rakennustöihin 10 milj. mk, Herttoniemen väylän syventämiseen 9 m kulkeville aluksille uutena määrarahana 5 milj. mk, täyteen ottoon rannoille 2. s milj. mk, laiturien uudistamiseen 6 milj. mk, uusia venelaitureita varten 4. s milj. mk, aallonmurtajan rakentamiseen Eteläsataman suojaamiseksi 2 milj. mk, Suomenlinnan liikenteen lautta-asemaa varten Eteläsatamaan 10 milj. mk uutena määrarahana, Eteläsataman makasiinirannan nostureita varten 20 milj. mk, Rahapajarannan nostureita varten 20 milj. mk, satamien aitaamiseen 2 milj. mk, Makasiinirannan matkustajapaviljonkia varten 135 milj. mk, Makasiinirannan tullivarastorakennukseen 60 milj. mk, Katajanokan tavara-asemarakennusta varten 22 milj. mk, Katajanokan vuota- ja öljyvarastorakennusta varten 33 milj. mk, uusina määrärahoina 10 milj. mk Katajanokan satamatyöläisten huoltorakennusta varten, 2 milj. mk autonosturien ja trukkien säilytysrakennusta varten, 5 milj. mk uutta kauhanosturia varten ja 5 milj. mk ruoppausproomuja varten. Kaupunginhallituksen käytettäväksi merkittiin 5 milj. mk. Vesilaitoksen käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi talousarviovuodelle n. 105 milj. mk. Vesilaitoksen määrärahoihin merkittiin seuraavat uudet menoerät: muuntajahuoneen järjestämiseen sähkölaitosta varten Vanhankaupungin vanhemman suodatinrakennuksen eteläpäähän 4 milj. mk, neljän uuden kaksiosaisen suodattimen rakennustyön loppuunsaattamiseksi Vanhankaupungin suodatinasemalla 10 milj. mk, Tattarisuon pohjavesilaitoksen perustamiseen ja pääjohdon rakentamiseen pumpuasemalta Puistolantien Valtatien ja Raidetien risteykseen 43 milj. mk. Vantaanjoen säännöstelyyn vedensaannin lisäämiseksi vesilaitoksen tarpeisiin merkittiin 15 milj. mk, uusia vesijohtoja varten 111 milj. mk ja kaupunginhallituksen käytettäväksi 20 milj. mk. Kaasulaitoksen käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi v:lle 1951 87 milj. mk. Talousarviovuoden arvioidut menot nousivat n. 306 milj. mk loppusumman ollessa 435 680 000 mk. Rakennusmäärärahoihin merkittiin 22. s milj. mk, kaasulaitoksen laajennukseen 280 milj. mk, josta oli lainavaroja 80 527 880 mk, koneisiin ja laitteisiin 117 620 000 mk, pääputkiverkoston laajentamiseen ja uusimiseen 10. s milj. mk ja johtoverkon laajentamiseen teollisuuslaitosten lautakunnan määräyksen mukaan 2 milj. mk. Kaupunginhallituksen käytettäväksi merkittiin entinen määrä 2 milj. mk. Sähkölaitoksen käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi menoarviovuodelle n. 255 milj. mk. Menoarviovuoden määrärahoihin merkittiin mm. seuraavat menoerät: rakennuksiin 8 milj. mk, josta päiväystiasentajien asuinrakennusta varten 5. s milj. mk; voimalaitoksia ja sähköasemia varten 300 milj. mk, josta valtuuston päätöksen mukaisesti ²⁾ Koskelan aseman koneistojen alkuhankintoihin, aseman rakentamiseen ja koneistojen hankintaan 51 milj. mk ja Herttoniemen 110/20 kV aseman rakentamiseen ja koneistojen alkuhankintaan 55 milj. mk. Johtoverkkoihin ja jakelulaitteisiin 150 milj. mk, johon uutena määrarahana sisältyi 40. s milj. mk 20 kV muuntamoita varten liitosalueelle; katuvalaistukseen 25. s milj. mk; mittarien ja tarkkuuslaitteiden hankintaan 25 milj. mk ja kaupunginhallituksen käytettäväksi 10 milj. mk. Talorakennuksiin merkittiin valtuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti halkotoimiston käytettäväksi 6. s milj. mk asuin- ja konttorirakennuksen rakentamiseksi Heinolan saballe, kiinteistölautakunnan käytettäväksi 20 084 100 mk puutalojen rakentamiseksi asunnoistaan hädätyille ja yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi teurastamon erinäisiä töitä varten 56 322 500 mk. Liikennelaitoksen rakennusmäärärahoihin merkittiin 115. s milj. mk, uusien vaunujen hankintaan varattiin 203. s milj. mk, erinäisiä töitä varten varattiin 6. s milj. mk, josta viittäjärjestelmän uusimiseen 5 milj.

¹⁾ Kvsto 20 p. syysk. 554 § ja 19 p. huhtik. 229 §. — ²⁾ S:n 29 p. kesäk. 421 §. — ³⁾ S:n 14 p. kesäk. 363 §, 20 p. syysk. 545 §, 8 p. maalisk. 136 § ja 29 p. maalisk. 182 §.

mk, ratoihin ja ilmajohtoihin merkittiin 76 milj. mk, josta Ruusulankadun uudelleen järjestelyä varten 25 milj. mk. Yhteensä merkittiin liikennelaitoksen menoihin 401. s. s. milj. mk. Lukuun Muut sijoitukset merkittiin seuraavat valtuuston myöntämät määrärahat: osakkeiden merkitsemiseen Oy. Raisiontien lämpö ab. nimisestä yhtiöstä 1 023 000 mk, lainana Oy. Abborfors ab. nimiselle yhtiölle 1 336 700 mk, Helsingin makasiiniosakeyhtiön kaupungille siirtyneen omaisuuden kauppahinnan suorittamiseen 32 605 671 mk, Raitiotie ja omnibus oy:n kaupungille siirtyneen omaisuuden kauppahinnan suorittamiseen 21 349 061 mk, Oulunkylän sähkö oy:n kaupungille siirtyneen omaisuuden kauppahinnan suorittamiseen 122 951 mk, lainana Stadion-säätiölle 25 milj. mk, lainana Vanhainkodin kannatus-yhdistykselle 10 milj. mk, lainana Helsingin sokeaintalo-säätiölle 2 milj. mk, lainana Kiinteistö oy. Kirstinkatu 12-nimiselle yhtiölle 5 milj. mk, osakkeiden merkitsemiseen Teollisuuskeskus oy. nimisestä yhtiöstä 6 006 000 mk, irtisanomattomana ja korotettomana lainana Teollisuuskeskus oy. nimiselle yhtiölle 6 006 000 mk, Oy. Hiekan osakkeiden ostamiseen 6 700 540 mk, lainana Ehrensward-seuralle 25 milj. mk, lainana Helsingin diakonissalaitokselle 1 197 000 mk, lainojen myöntämiseen kaupungin yleishyödyllisille kiinteistöosakeyhtiöille tulovähennysten rahoittamiseen 30. s. milj. mk, lainana Sauna-seuralle 3 milj. mk, osakkeiden ostamiseen Asunto oy. uusi linjatalo-nimisestä yhtiöstä 3 milj. mk, puhelinosuuksiin 2 milj. mk ja asuntorakennustoiminnan tukemiseen kaupunginhallituksen käytettäväksi 650 milj. mk, josta 200 milj. mk Olympiakylän asuntotalojen rakentamiseen. Edellä arvaamattomia pääomamenoja varten, kaupunginvaltuuston käytettäväksi merkittiin 20 milj. mk.

Kahdennessakymmennessätoisessa, tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokassa siirtyi käyttämättömiä siirtomäärärahoja v. 1951 625 milj. mk. Talousarviovuoden määrärahoista mainittakoon mm. seuraavat arvioidut menot: virastotalo Sofiankatu 4:n lämpöjohtokattilain suurentaminen 275 000 mk, kulkutautisairaalan henkilökunnan asuntolan alustavia töitä varten 1 milj. mk sekä sairaalan erinäisiä töitä varten 2 417 000 mk, Marian sairaalan erinäisiä töitä varten 7 059 300 mk, Nikkilän sairaalan erinäisiä töitä varten 3 828 000 mk, Kivelän sairaalan erinäisiä töitä varten 3 968 000 mk, tuberkuloosisairaalan uutta sterilisaattoria ja keittosuolapullojen lämpökaappia varten 2 702 000 mk, Malmin sairaalan uutta vedennostolaitosta varten valtuuston päätöksen mukaisesti 8. s. milj. mk ja muutostöitä varten os. IV:ssä 601 795 mk kaupungin osuudeksi Helsingin yleisen sairaalan perustamiskustannuksiin merkittiin 60 milj. mk. Huolto-toimen rakennuksia varten merkittiin mm. kunnalliskodin henkilökunnan asuntolan alustavia töitä varten 1 milj. mk, vanhusten asuntoloita varten 200 milj. mk, Tervalammen alkoholistihoitolaa varten 19. s. s. milj. mk ja Tervalammen työlaitoksen erinäisiä töitä varten 9. s. s. milj. mk, Toivolan koulukodin koulurakennusta varten 10 milj. mk, ja erinäisiin töihin siellä 4 milj. mk, Ryttylän koulukodin erinäisiin töihin valtuuston päätöksen mukaisesti 4. s. s. milj. mk, Malmin lastenkodin lämpöjohtoverkon uusimiseen 250 000 mk, Munkkiniemen ruotsinkielistä kansakoulua varten valtuuston päätöksen ¹⁾ mukaisesti 35. s. s. milj. mk, Herttoniemen kansakoulua varten 30 milj. mk, Oulunkylän ruotsinkielisen kansakoulun leikki- ja urheilukentän järjestämiseen ja erinäisten kuivaustöiden suorittamiseen 500 000 mk, Malmin eteläisen koulun erinäisiä lisätöitä varten 280 000 mk, Pakilan koulun pihamaan tasoittamiseen 150 000 mk, kansakoulun Punavuorenkatu 10:n voimisteluhuoneiden suihku- ym. laitteiden uusimiseen 1. s. milj. mk, Pukinmäen uutta kansakoulua varten 30 milj. mk, Mäkelänsäädyn kansakoulua varten 22 milj. mk, Pitäjänmäen uutta kansakoulua varten 2 milj. mk, Lautasaaren uutta kansakoulua varten 2 milj. mk, Annankadun kansakoulun muutostöihin 8. s. s. milj. mk, Snellmaninkadun kansakoulun uudis- ja lisärakennustöiden loppuunsaorittamiseen 8. s. milj. mk, Maunulan kansakoulun töiden loppuunsaorittamiseen 10. s. milj. mk, työväenopiston Helsinginkatu 26:n erinäisiin kunnostamistöihin 2 474 500 mk, valmistavaa poikien ammattikoulua varten 40 milj. mk, Hakaniemen kauppahallin erinäisiä töitä varten 1 177 600 mk, Unioninkadun 43:ssa olevan talon erinäisiin kunnostamistöihin 490 000 mk, Runeberginkadun 5:ssä olevan kaasulaitoksen työntekijäin asuinrakennusten erinäisiin kunnostamistöihin 368 000 mk, Koskelan ja Toukolan puistokytien saunoja varten 460 000 mk, Herttoniemen siirtolapuutarhan käymälän rakentamiseen 185 000 mk, jätteiden polttolaitosta varten valtuuston päätöksen ²⁾ mukaan 30 milj. mk, pysyvien ja yleisten käymälöiden rakentamiseen

¹⁾ Kvsto 20 p. syysk. 555 §. — ²⁾ Ks. v:n 1949 kert. I osan s. 101.

25 milj. mk, kunnalliskodin laajentamiseen 150 milj. mk. Lukuun Kadut ja tiet merkityistä yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi määrätyistä määrärahoista siirtyi v:lle 1951 n. 150 milj. mk. Uusia katuja ja teitä varten, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan merkittiin 234.72 milj. mk, mistä määrärahaista valtuuston päätöksen mukaisesti 1 milj. mk Viikinmäen asuntoalueen katujen tasoittamiseen ja päällystämiseen, Paciuksenkadun Tukholmankadulta Munkkiniemeen johtavien töiden loppuunsaattamiseen 12.8 milj. mk, Hämeentien oikaisuun Sturenkadulta Petsamonkadulle 11.9 milj. mk, tien, Askolan-tieltä Veräjänmäen kautta Oulunkylän rautatiesillalle, tasoittamiseen ja päällystämiseen 20 milj. mk, Turun maantieltä Marttilaan johtavan Vihdin maantien tasoitukseen ja sillan rakentamiseen 10 milj. mk, Pohjois-Haagan katujen tasoitustöiden aloittamiseen 26 milj. mk, Nuijamiestentieltä kaupungin hallinnolliselle rajalle johtavan Uuden Nurmijärventien tasoitus- ja päällystystöiden loppuunsaattamiseen 19.5 milj. mk, kunnanteiksi otettujen liitosalueen teiden perusrakennuksiin 10.6 milj. mk, sodan aikaisten sorapäällysteisten katujen päällystystöiden jatkamiseen 10 milj. mk, asemakaavalain 31—32 §:n mukaisia katutöitä varten, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 20 milj. mk, aikaisemmin päätettyjä, vielä keskeneräisiä töitä varten 28 731 000 mk, satamalautakunnan käytettäväksi merkittiin mm. Kaivopuiston rantatietä varten 1 milj. mk, Kulosaaren uutta siltaa varten 30 milj. mk, Herttoniemen teollisuusaluetta varten 25 milj. mk, Etelärantatien leventämiseen 8.5 milj. mk, ja satamaradan yli vievää Lauttasaarenkadun siltaa varten 5 milj. mk. Viemärien lukuun, yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi siirtyi käyttä-mättömiä siirtomäärärahoja v:lle 1951 n. 200 milj. mk. Menoarviovuoden määrärahoista merkittiin uusia viemäreitä varten, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 220 090 000 mk, mistä valtuuston myöntämä ¹⁾ 2 milj. mk:n määräraha Viikinmäen asuntoalueen viemäreitä ja Vanhankaupungin lahteen johtavaa laskuviemäriä varten, Talin puhdistus-laitoksen kokoojajohtotöiden jatkamiseen 40 milj. mk, kokonaiskustannusten ollessa 230 milj. mk; Herttoniemen pumppuaseman ja n. 700 m pituisen paineajohtotöiden aloitta-miseen 23 milj. mk, kokonaiskustannusten ollessa 36.7 milj. mk; asemakaavalain 31—32 §:n mukaisia viemärien rakennustöitä varten kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 6.5 milj. mk; aikaisemmin päätettyjä, vielä keskeneräisiä töitä varten 12.553 milj. mk. Satamalautakunnan käytettäväksi merkittiin Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueen viemäreitä varten 5 milj. mk, Herttoniemen teollisuusalueen viemäriin 25 milj. mk. Lukuun Urheilukentät merkityistä yleisten töiden lautakunnan käyttöön tarkoitetuista talorakennusosaston siirtomäärärahoista siirtyi v:lle 1951 n. 9 milj. mk. Osaston meno-arviovuodelle merkityistä määrärahoista mainittakoon valtuuston Pallokentän katsomon laajennustöitä varten määräämä ²⁾ 2.366 milj. mk ja 10 milj. mk:n määräraha Munkkiniemen uutta uimarantaa varten. Väliaikaisia katsomoja varten varattiin 13 milj. mk. Uima-stadionia varten myönnettiin 13.79 milj. mk:n lisämääräraha. Katurakennusosaston käyt-tämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi talousarviovuodelle n. 45 milj. mk. Uusia urheilu-laitteita varten vanhalla kaupunkialueella merkittiin 77.99 milj. mk ja uusia urheilu-laitteita varten liitosalueella 8.95 milj. mk. Satamalautakunnan käytettäväksi merkittiin Meilahden uutta souturataa varten 4.73 milj. mk. Lukuun Istutukset kuuluvia yleisten töiden lautakunnan käyttöön tarkoitettuja siirtomäärärahoja merkittiin v:lle 1951 n. 3 milj. mk. Menoarviovuoden määrärahoista mainittakoon seuraavat määrarahat: kesä-vesijohtojen rakentamiseen erinäisiin puistoihin 2.36 milj. mk, Eläintarhanlahden ja Ensi linjan välistä puistoa varten 2 milj. mk, Eläintarhan kunnostamiseen stadionin, Norden-skiöldinkadun, Eläintarhan urheilukentän ja uimastadionin väliseltä osalta 6.5 milj. mk, alueen lopulliseen kunnostamiseen on laskettu tarvittavan 13.2 milj. mk, eräiden leikkipaik-kojen kunnostamiseen 3 milj. mk, Mäkelänskadun—Vähäkyröntien—koulupuutarhan—Koskelantien rajoittaman alueen kunnostamiseen 5.4 milj. mk ja Taivalsaaren kunnosta-miseen 6.42 milj. mk. Erinäisiä avustustöitä varten kaupunginhallituksen käytettäväksi merkittiin 1 milj. mk. Työttömyyden lieventämiseksi tarkoitettuihin töihin, kaupungin-hallituksen määräyksen mukaan varattiin 20 milj. mk, tätä tarkoitusta varten merkittyjä siirtomäärärahoja oli talousarviovuodelle siirtynyt n. 58 milj. mk. Kaupunginhallituksen käyttövaroiksi varattiin entinen määrä 20 milj. mk ja edellä arvaamattomia pääoma-menoja varten kaupunginvaltuuston käytettäväksi merkittiin 10 milj. mk.

1) Ks. tämän kert. I osan s. 90. — 2) Kvsto 30 p. elok. 517 §.

Kahdenkymmenennenkolmannen pääluokan, velan kuoletuksen arvioidut menot nousivat 112 641 771 mk:sta 141 066 685 mk:aan.

Tulosääntö. Varsinaisten tulojen ensimmäisen osaston yleisen kunnallishallinnon momentin Perittäviä oikeudenkäyntikuluja arvioituja tuloja korotettiin 175 000 mk:sta 250 000 mk:aan, painatus- ja hankintatoimiston ylijäämä 950 000 mk:sta 1. 3 milj. mk:aan, momentille Matkailijakartan myynti merkittiin 1. 5 milj. mk ja verotusvalmisteluviraston osuudeksi kirkkokonttorilta saatavasta korvauksesta verotusluettelon jäljennöksestä merkittiin 450 000 mk.

Oikeus- ja järjestystoimen, toisen osaston, momentille Julkisten notaarien palkkiot ja toimituskirjain lunastusmaksut merkittiin 800 000 mk, rakennustarkastuksen toimitusmaksut korotettiin 4. 5 milj. mk:sta 7 milj. mk:aan ja korvaus rakennustarkastajan toimituksista Espoon kunnan itäosissa 150 000 mk:sta 400 000 mk:aan, huoneenvuokralautakuntien pöytäkirjain lunastuksiin merkittiin 450 000 mk.

Kolmannen osaston, palotoimen, arvioidut tulot vähenivät 3. 5 milj. mk:sta 3. 2 milj. mk:aan, mikä johtui vähentyneestä sairaidenkuljetuksesta, samaten alenivat sekalaiset tulot 2. 2 milj. mk:sta 1. 8 5 milj. mk:aan. Yhteensä alenivat palotoimen arviotulot 600 000 mk eli 5. 8 5 milj. mk:aan.

Terveydenhoito nimisessä neljännessä osastossa merkittiin maidontarkastusmaksuja 4 998 460 mk, terveydellisten tutkimusten laboratorion tutkimusmaksuja 700 000 mk, sielullisesti sairaiden huoltolaitosten lastenpsykiatriin toimiston valtionapuun merkittiin 130 000 mk uutena tulona. Tuberkuloosihuoltotoimiston arviotulot alenivat 9 466 959 mk:sta 8 592 755 mk:aan. Kouluhammasklinikan arviotulot korotettiin entisestä 11. 3 5 milj. mk:sta 14. 4 milj. mk:aan. Momentilla Kätilötoimi korotettiin valtionapu 7 kaupunginkätilön palkkaamiseen 1. 1 milj. mk:sta 1. 6 milj. mk:aan ja momentilla Terveystoimisto, valtionapu 21 terveyssisaren palkkaamiseen 3. 2 milj. mk:sta 4. 7 milj. mk:aan. Terveydenhoidosta odotettavien tulojen laskettiin lisääntyvän kaikkiaan 7 652 202 mk kertomusvuoteen verrattuna.

Viidennen osaston, sairaanhoidon, arviotulot osoittivat nousua 88 592 690 mk, mikä johtui sairaalataksojen korotuksesta. Marian sairaalan arviotulot lisääntyivät 6. 1 milj. mk, kulkutautisairaalan 1. 1 4 5 milj. mk, Kivelän sairaalan 6. 9 milj. mk, Nikkilän sairaalan 5. 3 8 milj. mk, tuberkuloosisairaalan 3 milj. mk. Huoltotoimen suoritettava korvaus sairaanhoidosta kaupungin sairaaloissa nousi n. 32. 5 milj. mk lopullisen määrän ollessa 97. 5 3 milj. mk. Sekalaisiin arviotuloihin sairaaloista merkittiin valtuuston päätöksen mukaisesti 4 939 800 mk.

Kuudennen, huoltotoimen osaston luvussa Korvaukset annetusta huollosta korotettiin valtiolta saatavat korvaukset 22 milj. mk:aan, korvaukset vierailta kunnilta 17 milj. mk:aan ja korvaukset yksityisiltä korvausvelvollisilta 23 milj. mk:aan. Tervalammen työlaitoksen ja maatilan tuloissa tapahtunut nousu aiheutui pääasiallisesti valtion ja kuntien alkoholistien hoidosta suorittamista korvauksista, koska valtiolta perittävä hoitopäiväkorvaus oli korotettu 140 mk:sta 170 mk:aan ja kunnilta perittävä korvaus 70 mk:sta 85 mk:aan. Tervalammen työlaitoksen arviotulot nousivat maatilan osalta 15 874 750 mk:sta 19 156 000 mk:aan, mikä johtui maanviljelystuotteiden hintojen kohoamisesta. Työtupien myynti arvioitiin 60 milj. mk:ksi vaikka puuvillakankaitten saannin jatkuva vaikeus saattoikin aiheuttaa sen, etteivät tulot nousisi arvioituun määrään. Uuden toimintamuodon kodinhoitajatoiminnan valtionapuun merkittiin 6 338 250 mk, tulot kodinhoitomaksuista arvioitiin 400 000 mk:ksi.

Lastensuojelu nimisessä seitsemännessä osastossa korotettiin lastenhoidonkorvaukset 30 milj. mk:aan ja huoltolaitosten valtionapu 17 milj. mk:aan.

Kahdeksannessa osastossa, Erinäiset sosiaaliset tehtävät, työnvälitystoimiston työnvälityksestä saatava valtionapu korotettiin 7. 9 2 5 milj. mk:sta 12. 9 milj. mk:aan. Luvussa Korvaukset kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista korotettiin korvaukset valtiolta 800 000 mk:sta 1 milj. mk:aan ja korvaukset vierailta kunnilta 600 000 mk:sta 900 000 mk:aan. Luvussa Urheilu- ja retkeilylautakunta johtui ottelutulosten aleneminen Pallokentän pääkenttien korjauksista, uimastadionin, jota aikaisempina kesinä oli voitu käyttää vain tilapäisluontoisesti, tuloiksi merkittiin 3. 8 4 milj. mk. Asutuslautakunnan toimiston valtiolta saatava korvaus merkittiin 1 579 886 mk:ksi ja lunastus- ym. maksut 6 000 mk:ksi. Nuorisotyölautakunnan uutena tuloeränä merkittiin kesä- ja talvileirien osanottomaksuja 10 000 mk.

Järjestyksessä yhdeksännessä osastossa, Opetustoimi, korotettiin suomenkielisten kansakoulujen valtionapua 5.55 milj. mk lopullisen määrän ollessa 69.75 milj. mk. Suomenkielisen työväenopiston valtionapua korotettiin 1.5 milj. mk eli 5.2 milj. mk:aan ja ruotsinkielisen työväenopiston 788 520 mk eli 2 186 530 mk:aan. Valmistavan poikien ammattikoulun uuteen tuloerään Kurssimaksut merkittiin 180 000 mk. Luvussa Lastentarhat korotettiin lastentarhojen saatava valtionapu 14 598 357 mk lopullisen määrän ollessa 45 054 608 mk, samoin nostettiin lasten ruokamaksut 9 987 500 mk:sta 17 605 000 mk:aan eli 7 617 500 mk. Uusina tulomomentteina merkittiin tulot Ruskeasuon ja Maunulan uudesta lastentarhasta ja -seimestä, kummastakin 702 000 mk.

Kymmenennen osaston, sivistystoimen, tuloissa ei tapahtunut mainittavampia muutoksia.

Kiinteistöt nimisen yhdenmentoista osaston arviotulojen loppusumma osoitti 17 243 251 mk:n lisäystä. Lisäys esiintyi etupäässä luvuissa Tonttien ja alueiden vuokrat, jonka osalta se oli 7 352 384 mk, Maatalousosasto, jonka osalta se oli 14.975 milj. mk sekä Kiinteistölautakunnan hoidossa olevien rakennusten ja huoneistojen vuokrat, jossa se merkittiin 4 847 036 mk:ksi. Myynti- ja toripaikoista saatavat vuokrat arvioitiin 11.1 milj. mk pienemmiksi kuin kertomusvuonna eli 65 422 000 mk:ksi, mikä etupäässä johtui jäätelö- ja makkaramyyntipaikkojen vuokrien alentumisesta. Elintarvikekeskuksen tulot arvioitiin niin ikään 50 % pienemmiksi, eli 695 000 mk:ksi.

Yleisten töiden osaston, kahdenmentoista, arviotulojen lisäys ylitti 105 milj. mk. Huomattavimmat tulojen lisäykset koskivat yksityisten katuosuuksien puhtaanapitoa, johon merkittiin 18 milj. mk, yksityisten kiinteistöjen puhtaanapitoa, joka arvioitiin 65 milj. mk:ksi ja satama-alueiden puhtaanapitoa, johon merkittiin 12.5 milj. mk. Korvaukset rakennustoimiston yleiskustannuksista merkittiin menopuolen mukaisesti 163 432 066 mk:ksi.

Liikennelaitoksen, kolmannentoista osaston, arviotulot lisääntyivät yhteensä n. 220 milj. mk. Suurimmat lisäykset tapahtuivat momenteilla Raitioliikenne ja Omnibusliikenne, joiden tulot korotettiin, edellisen 801 milj. mk:sta 907 milj. mk:aan ja jälkimmäisen 388 milj. mk:sta 465 milj. mk:aan. Johdinautoliikenteen tulot arvioitiin 51 milj. mk:ksi. Sekalaiset tulot korotettiin 17.17 milj. mk loppusumman ollessa 104.17 milj. mk. Laitoksen tuloja 1 543 970 000 mk ja menoja 1 666 350 252 mk huomioitaessa, voitiin laskea laitoksen tuottavan tappiota 122 380 252 mk.

Neljännentoista osaston, Satamat, arviotulot osoittivat lisäystä n. 163 milj. mk, josta satamamaksujen osalle merkittiin 7 milj. mk, tuulaakimaksujen 60 milj. mk, liikennemaksujen 55 milj. mk ja nosturimaksujen 12 milj. mk. Laituri- ja aluevuokrien korotus oli 15 milj. mk ja laiturihuoltotulojen 3 milj. mk.

Teurastamon, viidenmentoista osaston, arviotulot kohosivat 68 075 720 mk:sta 92 677 620 mk:aan. Momentti Maidontarkastamo oli uusi ja sille merkittiin 551 000 mk.

Elintarvikekeskuksen osaston, kuudenmentoista, varsinaiset arviotulot korotettiin 120 milj. mk:sta 146 milj. mk:aan.

Teknilliset laitokset nimisen seitsemännentoista osaston sekä tulot että menot huomioon ottaen arvioitiin kaikkien laitosten tuottavan voittoa yhteensä 107 169 486 mk, joka oli 18 237 817 mk kertomusvuoden vastaavaa lisäystä suurempi. Vesilaitoksen ylijäämä oli 8 214 544 mk; menoarviovuoden arviotulojen loppusumma osoitti 30.4 milj. mk:n lisäystä kertomusvuoteen verraten. Arviotulojen nousu oli suurin momentilla Vedenmyynti kohoten se 285 milj. mk:sta 312 milj. mk:aan. Kaasulaitoksen tuottama ylijäämä oli 3 641 428 mk, tulojen arvioitu loppusumma osoitti 43 955 620 mk:n lisäystä. Laitoksen tulot sivutuotteista korotettiin 294 764 800 mk:aan ollen tulojen lisäys kertomusvuoteen verrattuna 22 383 800 mk. Sähkölaitoksen ylijäämä oli 95 313 514 mk ja arviotulojen loppusumma osoitti 243 973 600 mk:n lisäystä. Sähkönmyynti lisääntyi 246.612 milj. mk lopullisen summan ollessa 1 387 162 000 mk. Vanhan kaupunkialueen katuvalaistukseen ja sinisen alueen satamavalaistukseen merkittiin 13.1 milj. mk:n lisäys, sen sijaan aleni höyryn myynnistä kaasulaitokselle ja putkivalimoon saatu tuotto 9.855 milj. mk.

Sekalaisiin yleisiin tuloihin, kahdeksanteentoista osastoon kuuluva Osuus väkijuomayhtiön vuosivoittoon korotettiin 1 milj. mk eli 37 milj. mk:aan.

Yhdeksännentoista osaston, Korot ja osingot, arvioitu tulonlisäys oli 104 372 238 mk,

jonka pääasiassa aiheuttivat laitosten pääoma-arvon korot, omien laitosten konttokuranttitilit ja obligaatioista saadut korot.

Kahdennekymmenennen osaston, Verot, arviotulojen lisäys, 1 979 273 015 mk, kohdistui etupäässä kunnallisveroihin.

Pääomatulojen, kahdennekymmenennensimmäisen osaston, tulon lisäys kohdistui etupäässä lukuun Tulot kaupungin omaisuuden myynnistä, jonka momentille Tonttien myynti merkittiin 80 milj. mk:n lisäys lopullisen määrän ollessa 130 milj. mk. Laitteiden arvon kuoletuksiin merkittiin 314 186 700 mk kertomusvuoden vastaavan luvun ollessa 304 880 500 mk.

Kahdennekymmenennentoisen osaston, Lainavarat, luvussa Osoitukset lainavaroista, v:n 1950 obligaatiolainasta osoitettiin kaasulaitoksen laajentamiseen 80 527 880 mk. Vastedes otettavasta lainasta osoitettiin eri tarkoituksiin yhteensä 380 milj. mk. Yhteensä osoitettiin lainavaroja 460 527 880 mk, mikä on 117 365 880 mk suurempi kuin kertomusvuonna osoitettu määrä.

Kertomusvuoden säästö merkittiin 762 milj. mk:ksi.

3. Oikeus- ja järjestystointa koskevat asiat

Maistraatti. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ maistraatin ehdotuksesta tehdä korkeimmalle oikeudelle esityksen maistraatin kokoonpanoa ja toimintaa koskevan uuden päätöksen tekemisestä.

Maistraatin lisäjäsenenä asemakaava- ja rakennusasioita käsiteltäessä toimivan asian-tuntijan palkkio päätettiin ²⁾ vahvistaa 7 000 mk:ksi kuukaudessa tammikuun 1 p:stä lukien. Palkkion maksamista varten oikeutettiin maistraatti ylittämään kertomusvuoden määrärahaansa Palkkiot enintään 12 000 mk.

Maistraattiin päätettiin ³⁾ heinäkuun 1 p:stä lukien perustaa yksi 28. palkkaluokkaan kuuluva kaupunginpalvelijain esimiehen virka, sekä neljä 27. palkkaluokkaan kuuluvaa kaupunginpalvelijan virkaa. Uusien viranhaltijoiden palkkaamiseen kertomusvuoden aikana myönnettiin erinäisten hallintomenojen määrärahoista Uusien virkojen palkat sekä palkankorotukset, kaupunginvaltuuston käytettäväksi 606 420 mk.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ siirtää tammikuun 1 p:stä lukien kunnallispormestarin viran 48. palkkaluokasta 50. palkkaluokkaan ja maistraatin oikeusneuvosmiehen viran 39. palkkaluokasta 40. palkkaluokkaan.

Kaupunginvoudinkonttori. Ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin v:n 1949 määrärahaa Tarverahat päätettiin sallia ⁵⁾ ylittävän 14 945 mk.

Toisen kaupunginvoudin konttorin v:n 1949 seuraavia määrärahoja päätettiin sallia ⁶⁾ ylittävän: Lämpö 2 105 mk ja Tarverahat 60 000 mk.

Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin v:n 1949 määrärahaa Tilapäistä työvoimaa päätettiin sallia ⁷⁾ ylittävän 28 715 mk.

Rakennustarkastus. Sen jälkeen kun rakennustarkastaja A. Toivoselle oli kesäkuun 9 p:stä myönnetty ⁸⁾ virkaero, kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ rakennustarkastajan virkaan valita diplomi arkkitehti P. Hansten.

Rakennustarkastuskonttorin v:n 1949 määrärahoja päätettiin ¹⁰⁾ sallia ylittää seuraavasti: Vuokra 2 000 mk, Siivoaminen 9 994 mk ja Tarverahat 48 207 mk.

Raastuvanoikeuden uudelleen järjestely. Kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ hyväksyä erinäisin muutoksin kaupunginhallituksen ehdotuksen raastuvanoikeuden uudelleen järjestelystä sekä uudelleenjärjestelykomitean ehdotuksen raastuvanoikeuden työjärjestyksestä ja virkojen järjestelystä. Ehdotus päätettiin lähettää oikeusministeriön hyväksyttäväksi.

Raastuvanoikeuden kahdeksaan vanhemman oikeusneuvosmiehen virkaan valittiin ¹²⁾ vanhempi oikeusneuvosmies A. S. Keravuori, nuoremmat oikeusneuvosmiehet B. A. A. Candolin, L. K. N. Gestrin, K. H. K. Herrmann ja T. K. Tyllinen sekä varatuomarit E. A. Mannola, O. A. Seppä ja F. Y. Sipi.

¹⁾ Kvsto 22 p. marrask. 713 §; ks. Kunnall. asetuskok. v:n 1927 s. 63, v:n 1938 s. 75, v:n 1948 s. 239 ja v:n 1951 s. 30. — ²⁾ Kvsto 17 p. helmik. 59 §. — ³⁾ S:n 10 p. toukok. 248 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. jouluk. 840 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. helmik. 93 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 93 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. maalisk. 186 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. maalisk. 164 §. — ⁹⁾ S:n 14 p. kesäk. 353 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. helmik. 93 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. kesäk. 398 § ja 30 p. elok. 458 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. jouluk. 835 §.